

**Informe
Nou Barris 2016**

www.elpanoramic.org

Un projecte promogut per:

Amb el suport de:

Autors/es: Fidel González, Josep Mañé i Hungria Panadero.

Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia

Maig 2017

Contingut

1. Presentació.....	4
2. El Panoràmic	6
3. Resum executiu	9
4. Les organitzacions de Nou Barris	10
4.1 Tipus d'organització	11
4.2 Àmbit territorial d'actuació	13
4.3 Àmbit sectorial d'actuació	15
4.4 Articulació.....	17
4.5 Instruments i eines associatives	18
4.6 El suport de Torre Jussana	20
5. Les persones	22
5.1 Persones sòcies	22
5.2 L'assemblea i la junta directiva.....	25
5.3 Persones voluntàries	26
5.4 Persones col·laboradores.....	28
5.5 Persones actives	29
5.6 Persones remunerades	30
5.7 La participació de dones i homes	33
6. Espais i equipaments.....	35
7. Els recursos econòmics	40
7.1 Volum d'ingressos i resultats econòmics	40
7.2 Fonts de finançament	41
7.3 Banca ètica	47
8. Reptes de futur	49

9. Annexos	55
9.1 Fitxa tècnica	55
9.2 Entitats impulsores	56
9.3 Fonts consultades	57

1. Presentació

El sector associatiu és un dels motors de Catalunya. Les associacions són escoles de democràcia i de ciutadania activa, agents generadors de cohesió social i espais de lluita per la transformació social i pel benestar de la ciutadania. Per tot plegat, són un motor que cal cuidar, mantenir en un bon estat i fomentar que sigui capaç de créixer i millorar.

La diversitat de les entitats és una de les principals fortaleeses del sector però per treure'n el màxim profit cal gestionar-la correctament. Per això, des de les pròpies associacions s'ha generat l'impuls necessari per aconseguir dades reals i exhaustives. El resultat d'aquest impuls és **El Panoràmic**, considerat una “selfie” panoràmica del teixit no lucratiu, és a dir, feta per les pròpies entitats.

Amb aquesta publicació es presenta i fa públic l'informe de resultats de la tercera edició del Panoràmic. Una feina col·laborativa entre entitats i administracions, a partir de les dades proporcionades per més de 2.000 associacions del país. Cal posar de manifest l'esforç de les entitats impulsores: l'Observatori del Tercer Sector, la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia, la Fundació Pere Tarrés i la Fundació Bancària La Caixa que, conjuntament amb el lideratge de Consell d'Associacions de Barcelona i el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Direcció general d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, entre d'altres administracions, han consolidat el Panoràmic com una eina al servei del sector.

El Panoràmic permet analitzar i consolidar dades sobre l'evolució del teixit associatiu a nivell català i barceloní. Una informació molt valuosa, pel fet que permet veure amb claredat quins són els punts forts, els punts febles i els reptes de futur del sector. Conèixer aquesta realitat serà útil, també, per millorar les actuacions de suport al teixit associatiu que es realitzen des de diferents agents, a més d'oferir una recerca potent sobre el sector al món acadèmic, mitjans de comunicació i societat en general.

Aquesta nova edició del Panoràmic s'edita, un any més, en el marc de la segona època dels Dossiers Barcelona Associacions, una col·lecció de Torre Jussana pensada per publicar estudis, informes i reflexions sobre el sector associatiu. Com en l'anterior edició és en format electrònic. Paral·lelament, a www.elpanoramic.org

està disponible l'aplicatiu que permet consultar les dades amb més detall per tal de garantir que la màxima utilitat d'aquestes.

Esperem, doncs, que El Panoràmic sigui una eina efectiva per ajudar a les entitats a continuar creixent i que aquest esforç es concreti en noves i millors eines per al seu desenvolupament. Per què la millora de les associacions és clau per seguir millorant els diferents territoris i sectors i, en conseqüència, la ciutat i el conjunt del país.

Seguirem donant-vos suport a la bona feina que feu des de les associacions!

Fernando Pindado

Comissionat de Participació de l'Ajuntament de Barcelona

Bernat Valls

Director General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Montserrat Morera

Presidenta del Consell d'Associacions de Barcelona

2. El Panoràmic

El Panoràmic és una recerca impulsada pel Consell d'Associacions de Barcelona –CAB- i fruit de les reflexions recollides en el 2n Congrés de les Associacions de Barcelona. Aquesta iniciativa que neix del mateix món no lucratiu aporta informació sobre l'abast del teixit associatiu i posa de manifest la seva força, disposant de dades sobre la seva situació i evolució.

Després de tres edicions, el Panoràmic es consolida com una eina per a la millora i l'enfortiment del món associatiu a través de la seva visió transversal i les sèries de dades que es van generant, les quals permeten establir reptes i elements de millora alhora que comencen a dibuixar tendències.

La presència del Panoràmic en el món associatiu català cada vegada és més estesa. Any rere any el coneixen més organitzacions, augmenta la participació i es posa de manifest el seu valor d'aportació, com és la visibilitat d'un sector sovint invisible i la millora de les entitats a partir de les dades de conjunt. Un reflex de l'espai que ocupa el Panoràmic en el món no lucratiu es pot trobar en el fet que prop del 40% dels qüestionaris per a la recollida d'informació han estat realitzats personalment per les presidències de les entitats.

La primera edició del Panoràmic, l'any 2014, es va realitzar a la ciutat de Barcelona i va comptar amb prop de 800 respostes. Des del 2015 s'ha dut a terme l'extensió del Panoràmic a tota Catalunya. En l'edició 2016 el resultat ha estat una participació de 2.200 entitats no lucratives a tota Catalunya de les quals 1.200 es troben ubicades a la ciutat de Barcelona, xifra que contribueix a definir el mapa del món no lucratiu català, el qual continuarà completant-se en les properes edicions.

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat

El Panoràmic treballa des dels valors de sector tot innovant el procés de recerca.

Els elements metodològics d'innovació que caracteritzen el Panoràmic són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agrega

3. Resum executiu

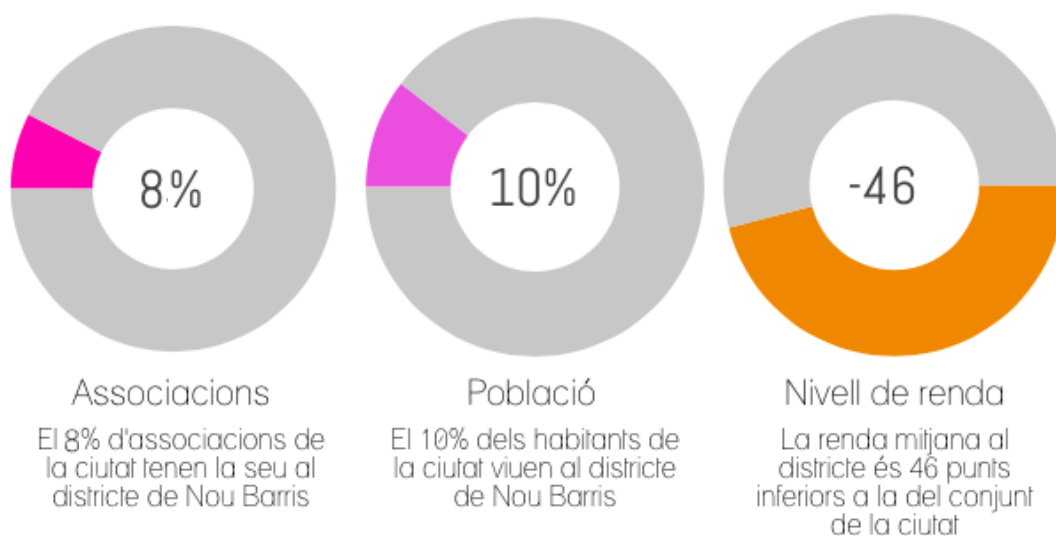
- ✓ Nou Barris concentra un quantitat estimada de 450 associacions, una per a cada 366 habitants.
- ✓ El 28% de les organitzacions del districte desenvolupa la seva activitat en l'àmbit de l'acció social.
- ✓ El 81% de les organitzacions del districte són associacions de base. I el 59% s'articulen formant part d'una plataforma de segon nivell. El districte acull el 9% d'organitzacions de 2n nivell o superior.
- ✓ El 78% de les organitzacions fan gran part de la seva activitat a la ciutat de Barcelona.
- ✓ El 32% de les associacions compta amb d'entre 3 i 30 associats/des, i un 21% disposa de més de 250 socis/es.
- ✓ Les dones representen el 50% de les persones associades a les organitzacions del districte. Una proporció que és del 58% entre les persones participants de l'assemblea, del 45% dels membres de les juntes directives, i del 48% de les presidències de les entitats del districte.
- ✓ El 79% de les entitats de Nou Barris compten amb persones voluntàries. El més habitual és que comptin amb 10 o menys persones voluntàries -40%-
- ✓ El 90% de les entitats del districte compten amb persones remunerades.
- ✓ El 53% de les entitats de Nou Barris tenen la seu en un espai públic que els hi ha estat cedit, el 20% en un espai llogat, i el 10% a un domicili particular d'una persona membre de l'entitat. El 39% de les organitzacions desitgen modificar el tipus de titularitat de la seva seu.
- ✓ El 45% d'organitzacions va tenir uns ingressos iguals o inferiors a 15.000€ l'any 2015. Els recursos propis representa la principal font de finançament -50%- seguida del finançament públic -38%-.
- ✓ Els tres reptes prioritaris de l'associacionisme segons les organitzacions de Nou Barris són: l'ampliació i implicació de la base social, consolidar el finançament i desenvolupar un model propi de fiscalitat.

4. Les organitzacions de Nou Barris

El districte de Nou Barris està situat al nord-est de la ciutat, limitant amb els districtes d'Horta-Guinardó a l'oest i de Sant Andreu al sud, i amb els municipis de Montcada i Reixach al nord i Santa Coloma de Gramenet. Està format per tretze barris: Can Peguera, Canyelles, Ciutat Meridiana, la Guineueta, Porta, la Prosperitat, Roquetes, Torre Baró, la Trinitat Nova, Vallbona, Verdun, Vilapicina i la Torre Llobeta. Nou Barris és un districte sorgit de la reforma administrativa de la ciutat de l'any 1984, ja que anteriorment formava part del municipi de Sant Andreu de Palomar i, a partir de l'annexió d'aquest a la ciutat de Barcelona a finals del segle XIX, del districte de Sant Andreu. El nom del districte sorgeix de la revista homònima de la primera associació de veïns de la zona, constituïda durant els anys 70, i que posa de manifest la importància del moviment associatiu del districte.

Actualment, Nou Barris és el setè districte pel que fa al nombre absolut d'entitats. Tot i això, compta amb la quarta ràtio d'associacions per habitant més baixa de Barcelona, amb 1 associació per cada 366 habitants. S'estima que hi ha un total de 450 entitats. Així, el 8% de les organitzacions de la ciutat tenen seu a Nou Barris, un districte que agrupa el 10% de la població.

Infografia 1. Associacionisme a Nou Barris

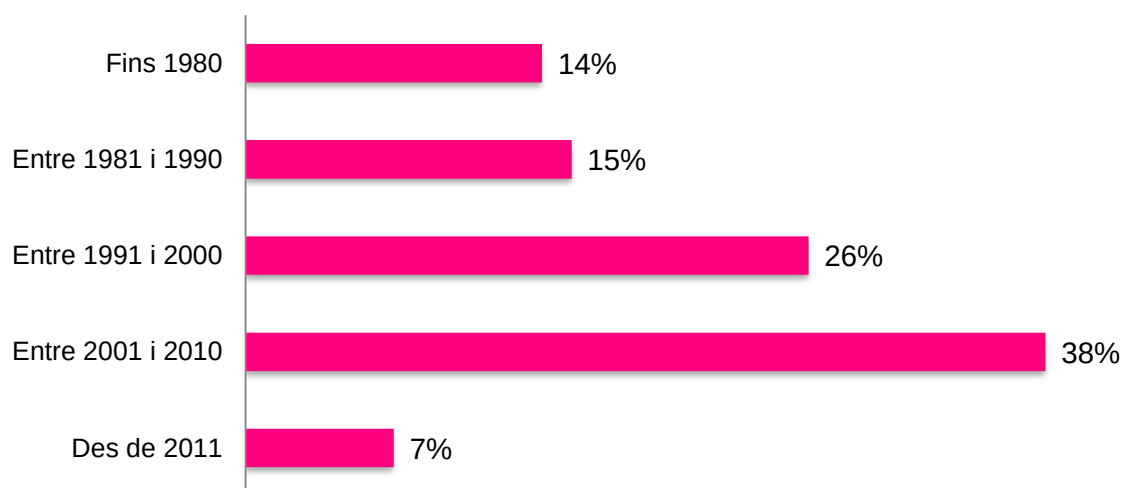

El 38% de les entitats de Nou Barris van ser constituïdes entre el 2001 i el 2010, mentre que un 26% van ser creades durant els anys 90. S'observa també un 15% d'organitzacions constituïdes als anys 80 i un 14% anteriors al 1981.

Es perceben algunes diferències si fem la comparativa amb les dades del conjunt de la ciutat, on el 21% de les entitats van ser creades abans dels anys 80, el 38% entre el 1981 i l'any 2000, el 26% entre l'any 2001 i 2010, i el 15% des de l'any 2011.

L'edat mitjana de les entitats de Nou Barris és de 22,1 anys, lleugerament inferior que la del conjunt de la ciutat -25,3 anys-.

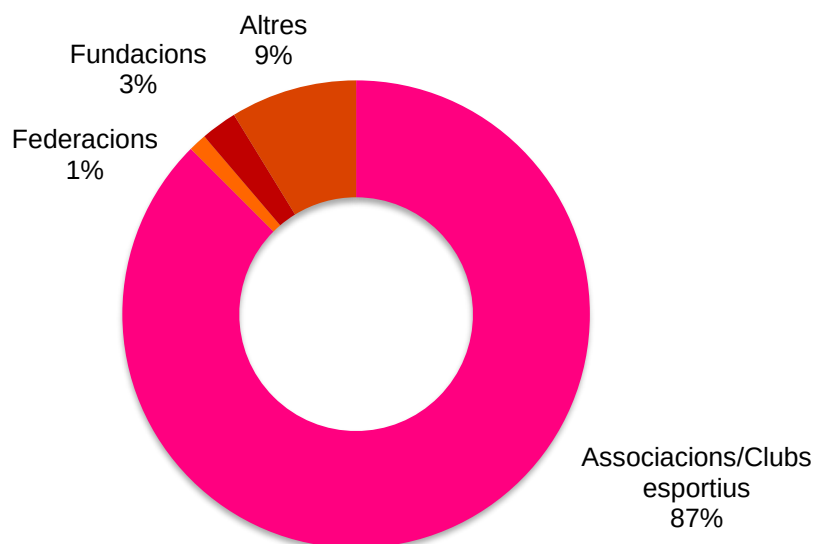
Gràfic 1 Any de constitució de les entitats de Nou Barris

4.1 Tipus d'organització

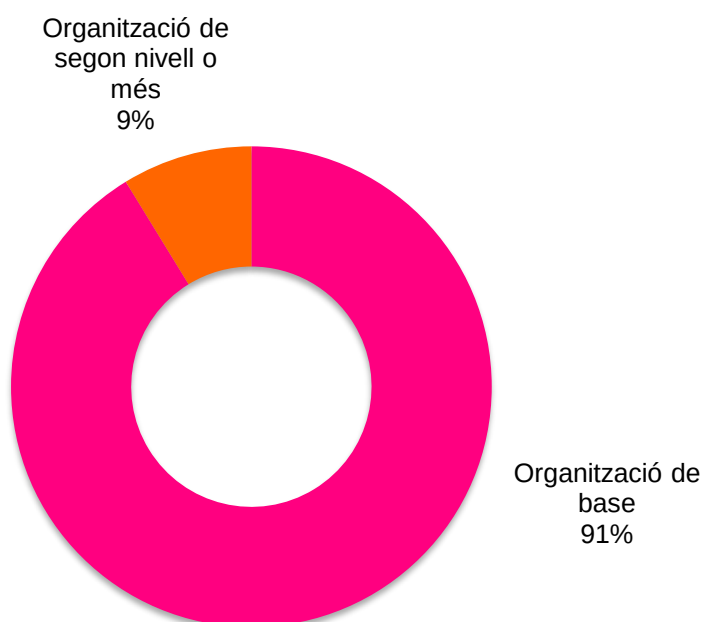
La majoria de les entitats analitzades per aquest informe té forma jurídica d'associació, federació o club esportiu -88%-, el 3% són fundacions i el 9% estan classificades com a "altres" (cooperatives sense ànim de lucre, entitats sense forma jurídica i d'altres formes organitzatives). Cal tenir en compte que les associacions són l'objecte d'estudi principal d'aquesta recerca i per tant, poden estar sobre representades respecte a la distribució real del districte pel que fa a fundacions, associacions i altres formes jurídiques.

Gràfic 2 Forma jurídica de les organitzacions de Nou Barris analitzades

El 9% de les organitzacions que compten amb seu al districte de Nou Barris són de segon nivell o més, és a dir, federacions i confederacions que agrupen entitats de nivell inferior. Aquesta xifra és lleugerament inferior a la del conjunt de Barcelona -11%-.

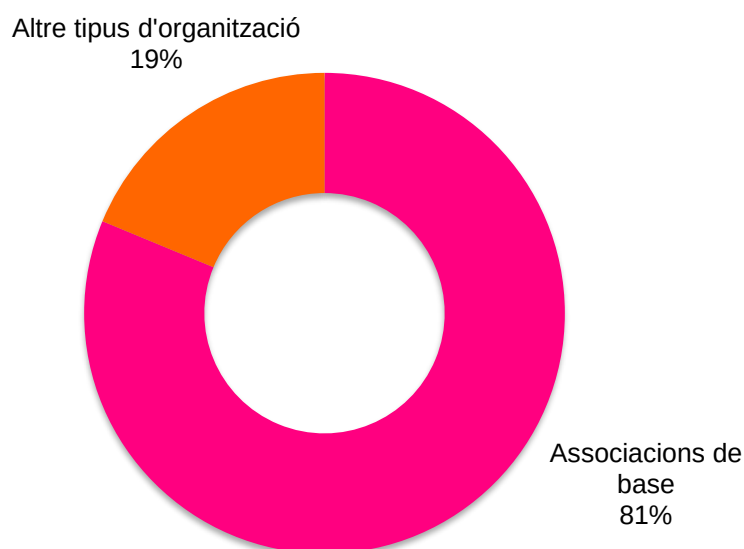
Gràfic 3 Nivell de l'organització

Entre la gran varietat de formes organitzatives, en aquest informe s'ha volgut distingir aquelles que es poden correspondre a les entitats de base associativa. Així, s'ha aïllat les que es consideren associacions de base, aquelles organitzacions de base que tenen forma jurídica d'associació o club esportiu, diferenciant-les de la resta.

El 81% de les organitzacions del districte participants del Panoràmic es corresponen a associacions de base, una proporció molt similar a la que trobem en el conjunt de la ciutat -78%-.

Gràfic 4 Tipus de l'organització

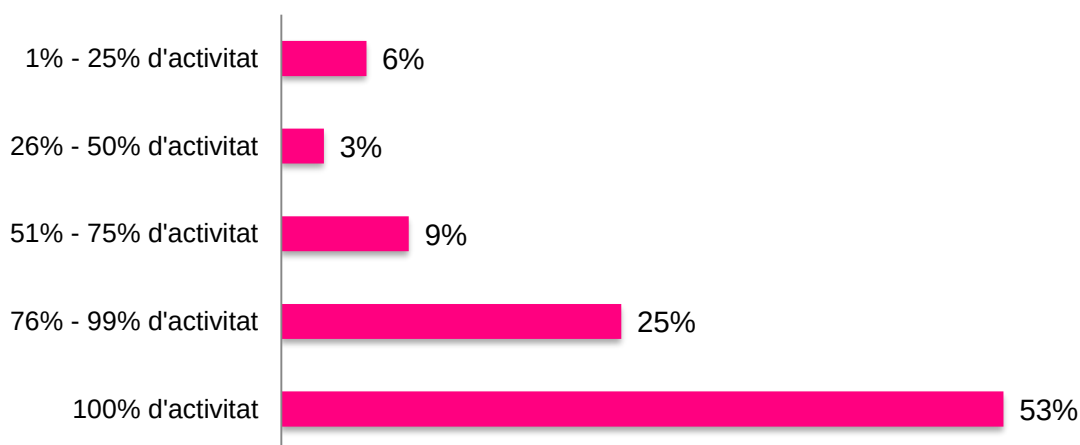
4.2 Àmbit territorial d'actuació

La majoria de les entitats del districte concentren la seva activitat a la pròpia ciutat - especialment les organitzacions de base-, mentre que les entitats de nivell superior mostren una tendència lleugerament superior a realitzar activitats fora de l'àmbit municipal. Al conjunt de la ciutat de Barcelona, el 67% de les organitzacions fan el 76% o més de la seva activitat a la ciutat, una proporció que s'incrementa fins al 70% en el

cas de les associacions de base i que agrupa al 60% de la resta d'organitzacions - 64% a les organitzacions de segon nivell i 36% en el cas del tercer nivell o superior-.

Al districte de Nou Barris, el 78% de les organitzacions consultades realitzen entre el 76% i el 100% de l'activitat en el municipi. Les entitats que realitzen menys del 51% de la seva activitat a la ciutat representen el 9% del total i aquelles que desenvolupen entre el 51% i el 75% conformen el 9%. Per tant, es pot afirmar que la majoria d'entitats del districte de Nou Barris realitzen una tasca territorialment molt localitzada a la ciutat.

Gràfic 5 Percentatge d'activitat a la ciutat de Barcelona

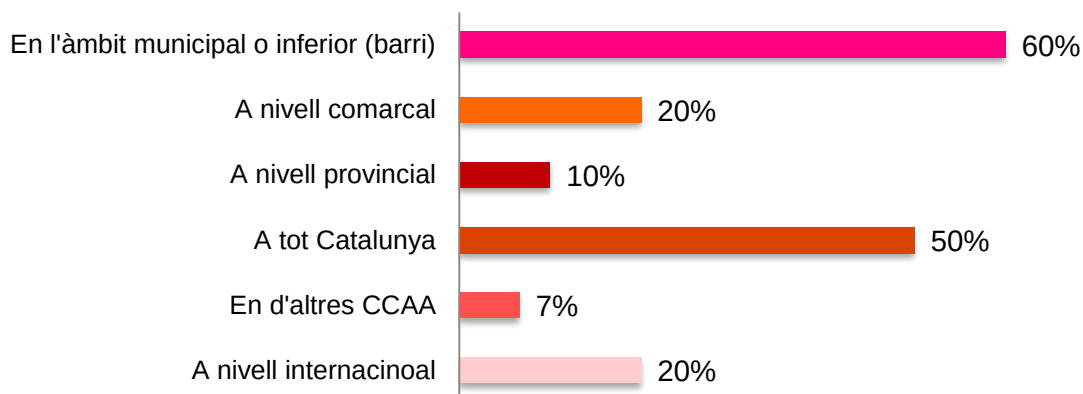

"En projectes concrets, abastem més enllà del districte".

Extret de les preguntes obertes

Entre les entitats que realitzen una part de l'activitat fora de Barcelona, el més destacat és que el 60% que actua a altres municipis, 14 punts percentuals per sobre del conjunt de la ciutat. Cal també destacar que un 50% afirma realitzar la seva activitat en l'àmbit del conjunt de Catalunya, una xifra que en aquest cas és més de vint punts inferior a la del conjunt d'entitats de Barcelona. Per contra, els àmbits d'actuació menys recurrents per les entitats de Nou Barris són la Província de Barcelona i les altres Comunitats Autònomes de l'estat.

Gràfic 6 Àmbit territorial d'actuació de les entitats (pregunta multi-resposta). Només per a entitats <100% d'activitat a Barcelona.

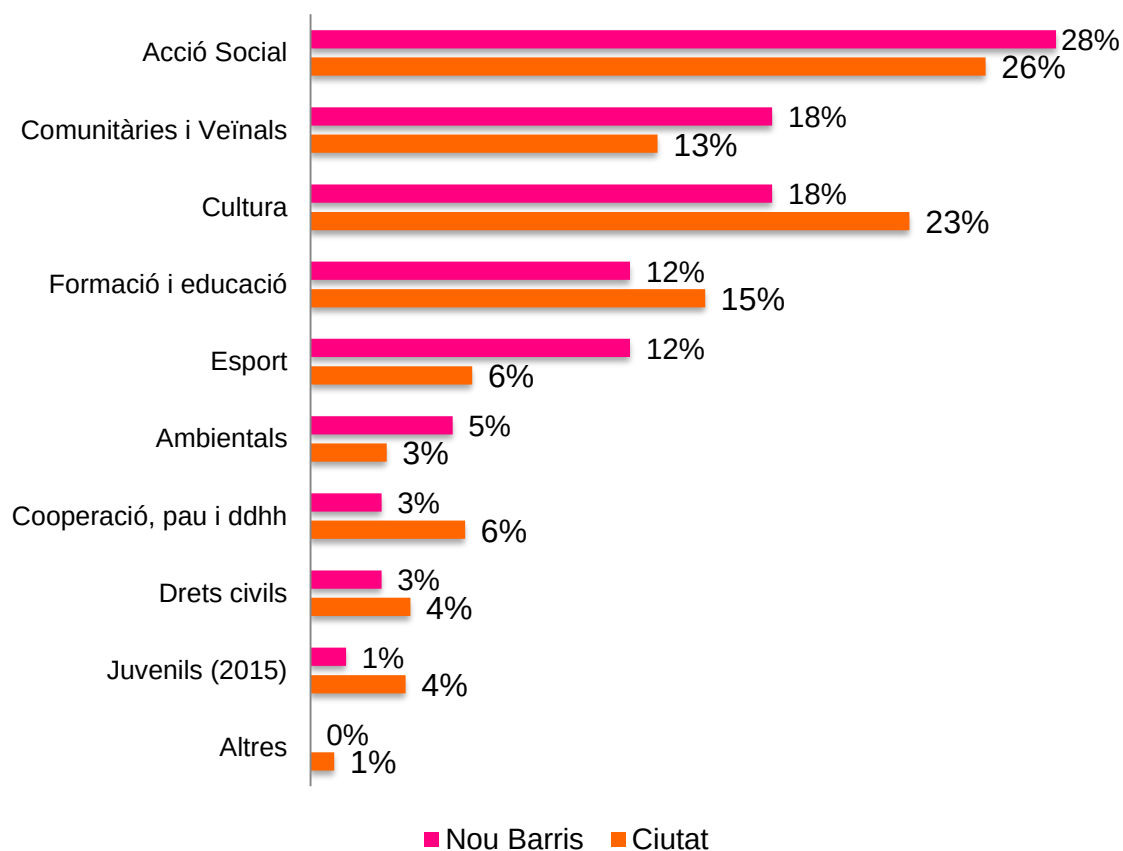

4.3 Àmbit sectorial d'actuació

En relació a l'àmbit sectorial d'actuació principal de les entitats, predomina el d'acció social -28%- seguit de les entitats comunitàries i veïnals -18%-. Per altra banda, les entitats culturals constitueixen també el 18%. Les entitats juvenils i les de drets civils són les que representen proporcions menors al districte -4% cada un d'aquests àmbits-. La distribució sectorial de les entitats de Nou Barris és força similar de la que trobem en el conjunt de la ciutat, si bé a Barcelona trobem una major proporció d'entitats culturals -23%- , una menor proporció d'entitats comunitàries i veïnals -13%-, i un percentatge també inferior en el cas de les organitzacions esportives -6% al conjunt de la ciutat i 12% al districte-.

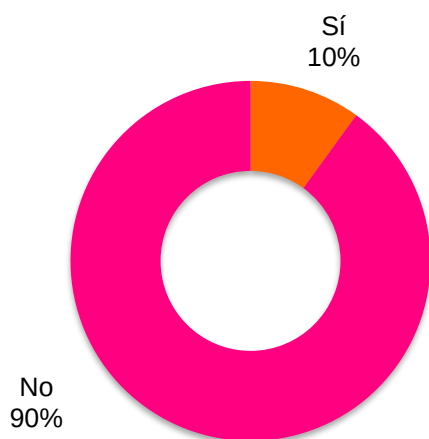
S'ha de matisar que per a la construcció d'aquest mapa d'àmbits s'ha hagut de destriar el que es considera l'àmbit prioritari en cada cas, tot i que aquest no necessàriament és l'únic. A tall d'exemple, una AMPA s'ha ubicat en l'àmbit de formació i educació encara que aquesta desenvolupi activitats esportives en l'escola. Un altre exemple es troba en una entitat que s'adreça a un col·lectiu en situació de risc i les activitats que desenvolupa per millorar la seva qualitat de vida són culturals. En aquest cas, l'entitat s'ha ubicat en l'àmbit de l'acció social. Aquest exercici d'identificació posa de manifest la transversalitat del món no lucratiu.

Gràfic 7 Àmbit d'actuació prioritari de les entitats de base

El Panoràmic ha introduït un altre element d'organització com és la confessió religiosa. El 10% de les entitats de Nou Barris participants en l'estudi afirma estar inspirada en valors religiosos, una proporció molt a la que mostra el conjunt de la ciutat -11%-. Entre aquestes, el catolicisme o l'església catòlica és la religió predominant.

Gràfic 8 Entitats inspirades en valors religiosos

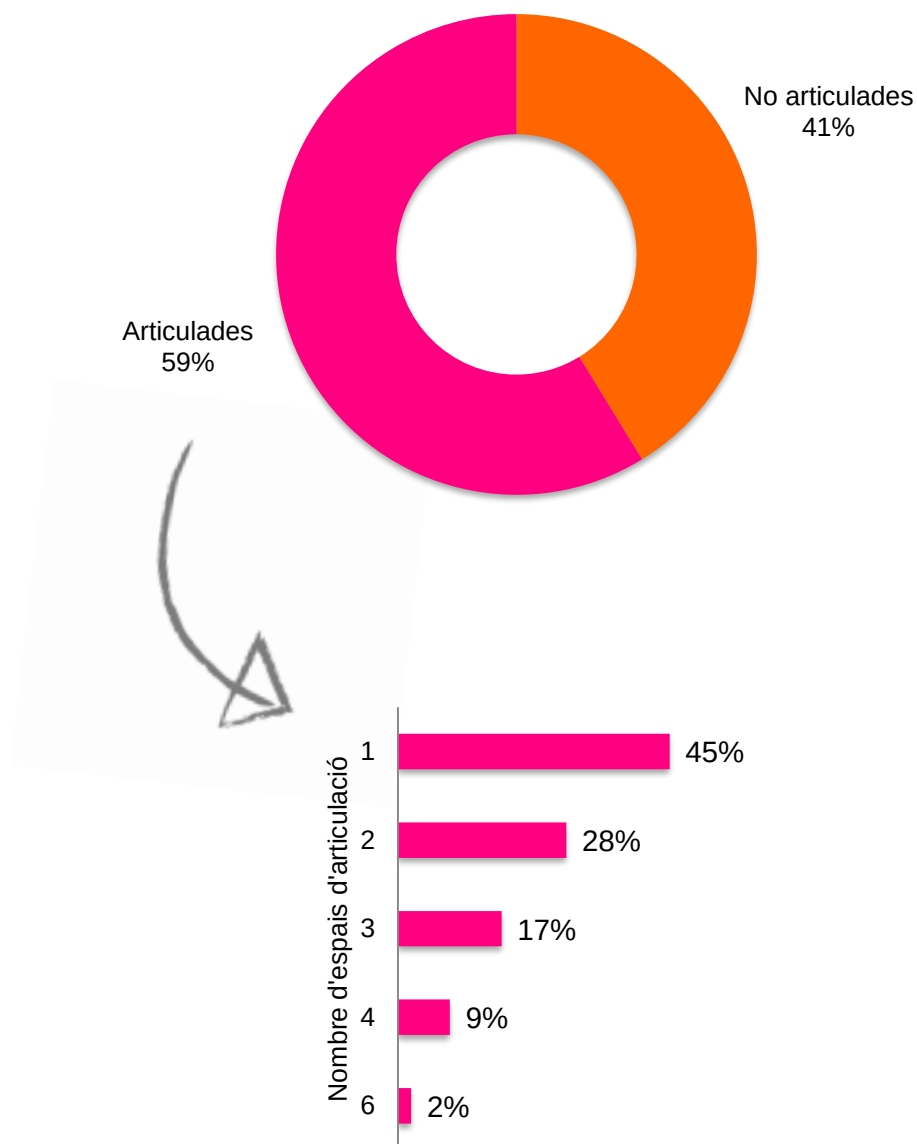

4.4 Articulació

El 59% de les entitats formen part de com a mínim una organització de nivell superior (federacions, plataformes, confederacions, coordinadores, etc.), una proporció inferior a la que es dona al conjunt de la ciutat -67%-. Del total d'entitats del districte, el 33% estan articulades més d'una vegada, una mica per sota del que mostra el conjunt de la ciutat -39%-. De les que estan articulades, un 45% formen part exclusivament d'una organització de segon nivell, un 28% té representació en dos, el 17% forma part de tres xarxes o plataformes, i l'11% s'articula en 4 o més espais. Tenint en compte aquesta xifra, podem determinar que el nivell d'articulació múltiple del districte és similar, però una mica inferior, que el de la ciutat, en tant que les entitats del conjunt de Barcelona que s'articulen en 4 o més espais, representen el 15% de les articulades.

Les associacions de base s'articulen en una proporció inferior a la resta d'organitzacions analitzades -54% i 80% respectivament-. De la mateixa manera, la seva articulació múltiple també es mostra en proporcions menors -26% i 60% respectivament-. Una relació que també es dona al conjunt de la ciutat, si bé en aquest cas el nivell d'articulació és superior en el cas de les associacions de base si ho comparem amb les dades de Nou Barris, en tant que aquestes s'articulen en un 65% dels casos i la resta d'organitzacions és del 77%.

Gràfic 9 Articulació de les organitzacions de Nou Barris i número d'espais d'articulació

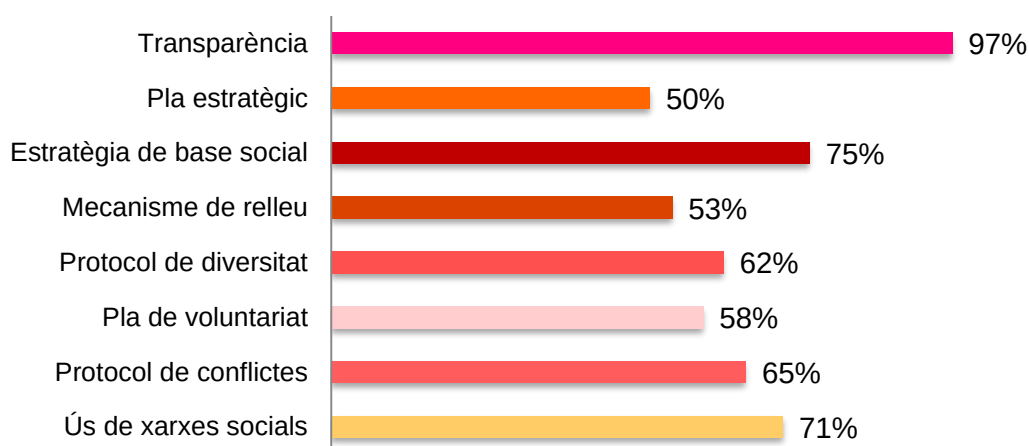
4.5 Instruments i eines associatives

En correspondència amb el conjunt de Barcelona, quasi la totalitat d'organitzacions consultades del districte de Nou Barris -97%- realitza alguna actuació de transparència, ja sigui la consulta de manera oberta de documentació com estatuts o memòries, o en la possibilitat de consulta d'informació segons el que preveu la llei de transparència (Llei 19/2014). Un mecanisme que no mostra diferències significatives entre les diverses tipologies i realitats associatives.

El 50% de les organitzacions manifesten disposar d'un document escrit sobre el llarg termini -Pla estratègic- o reflexió sobre el futur de l'organització, una proporció 17 punts inferior a la de la resta del conjunt de la ciutat -67%-. Una planificació que és menor en el cas de les associacions de base -44%-, si fem la comparació amb la resta d'organitzacions -70%-.

La majoria de les organitzacions -75%- manifesta que realitza accions per ampliar la seva base social, una proporció inferior de la que presenta el conjunt de la ciutat -87%-. El desenvolupament d'una estratègia d'ampliació de la base social és major entre les organitzacions que no es consideren associacions de base i entre les entitats que compten amb un volum econòmic més gran.

Gràfic 10 Eines o instruments de les que es doten i fan servir les organitzacions de Nou Barris

El 53% de les organitzacions manifesta que disposa d'un mecanisme per escrit per garantir i facilitar el relleu dels i les membres de la Junta Directiva, una xifra que s'ajusta a la del conjunt de la ciutat -58%-.

El 62% de les organitzacions del districte analitzades, manifesta disposar de criteris de diversitat (sexe, edat, procedència, distribució territorial, etc.) en el funcionament associatiu, lleugerament per sobre del que mostra el conjunt de la ciutat -59%-. Uns protocols que es donen en menor proporció entre les associacions de base -55%-, que entre la resta d'organitzacions -88%- i entre les associacions amb un volum econòmic més reduït –només el 33% de les associacions 'micro' compta amb aquest document-.

El 58% organitzacions analitzades disposa o aplica un pla de voluntariat, el 71% d'acord o en procés d'adaptació al que preveu la Llei de Voluntariat i Associacionisme (Llei 25/2015). Per sobre del que es dona al conjunt de Barcelona -64%-. Unes proporcions que s'incrementen fins al 100% en el cas de les organitzacions no considerades associacions de base i entre aquelles que compten amb menys persones associades -71%-.

El 65% de les organitzacions del districte analitzades manifesta disposar d'espais o protocols específics per a la gestió de conflictes dins de l'entitat. Una proporció més de deu punts superior a la del conjunt de la ciutat -54%-, i que a les associacions de base es mostra sensiblement inferior que en el cas de les associacions d'altres nivells -61% i 78%- respectivament.

La majoria de les entitats del districte -71%- manifesta fer servir activament les xarxes socials (Twitter Facebook, etc.), tot i que si ho controlem per la disponibilitat d'aquestes dades, la proporció es redueix al 54%. I d'aquestes, el 53% treballen amb més d'una xarxa social. Seguint aquest indicador controlat, les associacions de base mostren un ús menor d'aquest tipus de xarxa respecte la resta d'organitzacions -49% i 73% respectivament-, tot i que les diferències es redueixen quan s'analitza l'ús múltiple d'aquest recurs -53% i 55% respectivament-.

4.6 El suport de Torre Jussana

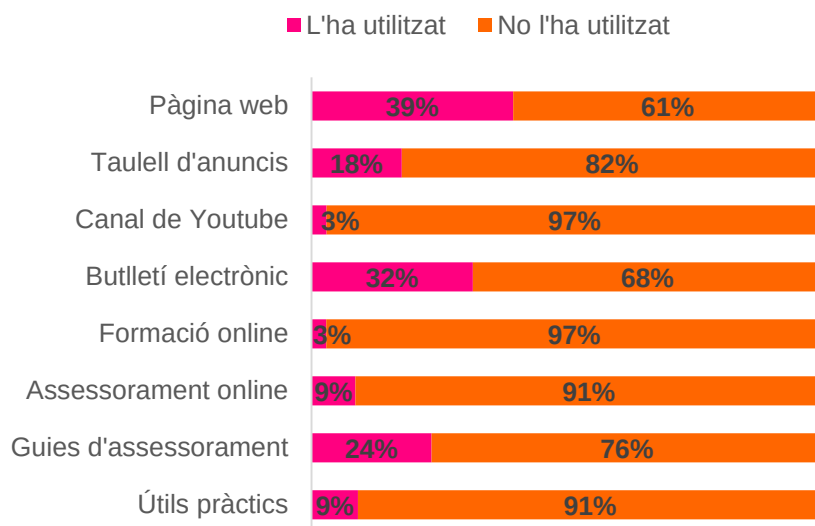
El creixement i la consolidació del món no lucratiu en les darreres dècades ha donat lloc a noves necessitats d'aprenentatge i millora. Des de l'assessorament per crear una entitat fins a les activitats formatives i d'acompanyament són diverses les propostes i recursos que neixen des del propi sector i des de les administracions públiques per enfortir i fer créixer el teixit associatiu. En aquesta línia i en plena revolució tecnològica s'han desenvolupat diverses eines virtuals que contribueixen a la millora associativa. El Panoràmic ha volgut analitzar les principals recollint l'anàlisi que fan les entitats dels serveis digitals que ofereix Torre Jussana, centre de serveis a les associacions. S'ha preguntat per l'espai web, pel seu butlletí, per les guies d'assessorament consultables al web, pel taulell d'anuncis (on es fan crides de voluntariat, ofertes de feina, etc.), per

la col·lecció d'Útils Pràctics, per les formacions i assessoraments online i, per últim, pel canal de Youtube.

Entre els serveis més utilitzats, són l'espai web de Torre Jussana i el seu butlletí electrònic TJ Express -39% i 32% respectivament-. Les guies d'assessorament són també utilitzades per un 24%, mentre que un 18% ha fet ús del taulell d'anuncis.

Segons les dades disponibles, les associacions de base de Nou Barris fan un menor ús dels recursos que s'ofereixen a Torre Jussana. En termes generals, la proporció d'entitats que utilitzen aquests serveis i recursos també és inferior a la del conjunt de la ciutat.

Gràfic 11 Ús dels diferents recursos digitals que ofereix Torre Jussana – centre de serveis a les associacions

5. Les persones

Les entitats compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través d'associacions o de grups informals, per aconseguir uns objectius comuns.

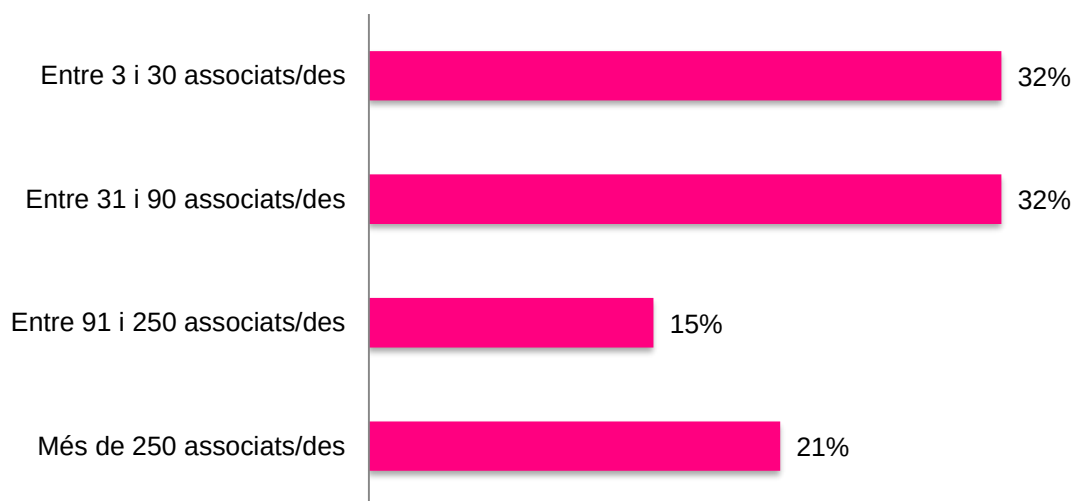
5.1 Persones sòcies

Les persones associades donen sentit al propi model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part.

S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert a partir dels quartils). La distribució per trams mostra que més del 64% de les entitats de Nou Barris compta amb 90 associats o menys -32% el tram de 3 a 30 persones associades i 32% el d'entre 31 i 90-. Cal destacar que el 21% de les organitzacions compten amb més de 250 socis i sòcies.

Fent la comparativa amb el conjunt de la ciutat, es pot observar que les xifres són força similars, si bé en el cas de Barcelona la proporció d'entitats del tram de 91 a 250 socis és del 22% mentre que al districte aquestes representen el 15%.

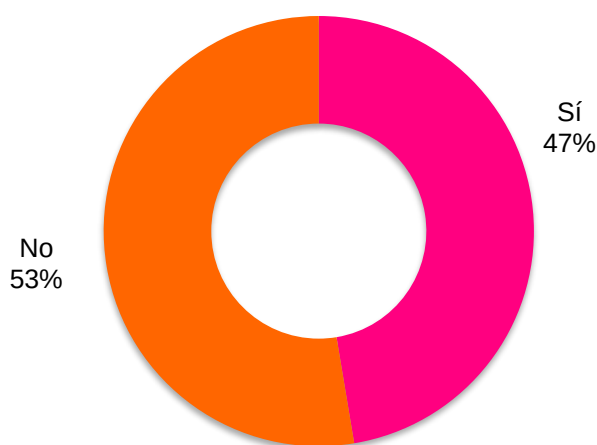
Gràfic 12 Associacions segons el nombre de persones associades (per trams)

Les associacions de base mostren una relació del volum més homogènia que la resta d'entitats. Entre la resta d'organitzacions, el 50% compta amb entre 91 i 250 persones sòcies.

El 47% de les organitzacions del districte tenen entre les seves associades, persones amb algun tipus de discapacitat, una proporció més de deu punts superior a la que mostra el conjunt de la ciutat -36%-. Les persones amb discapacitat tenen una major presència entre les associacions de base -49%-, si fem la comparativa amb la resta d'organitzacions -33%-.

Gràfic 13 Entitats que compten amb persones sòcies amb discapacitat

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones sòcies en el dia a dia de l'organització, s'han establert tres nivells de participació. El nivell A fa referència al grau més alt d'implicació i el C al més baix.

Nivell A

Assistència a les assemblees, participació continuada en les activitats, col·laboració en l'organització d'aquestes, assumpció de responsabilitats en l'associació i, si és el cas, pagament de quota d'associat/da.

Nivell B

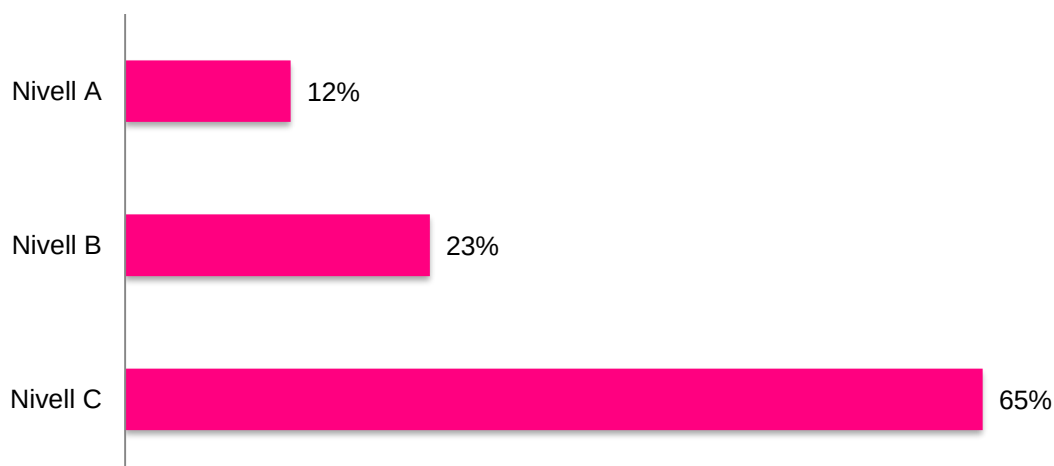
Assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats organitzades per l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

Nivell C

Participació puntual en les activitats de l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

A partir dels resultats obtinguts, es pot observar que el nivell d'implicació C és el majoritari entre les persones associades de les entitats de Nou Barris -65% del total de persones associades-, amb diferències molt destacables amb la resta de nivells -23% nivell B i 12% nivell A-. Aquestes xifres presenten algunes diferències respecte al conjunt d'entitats de Barcelona, on la implicació de nivell C representa el 50%, mentre que la de nivell B constitueix el 32% i la de nivell A el 18%.

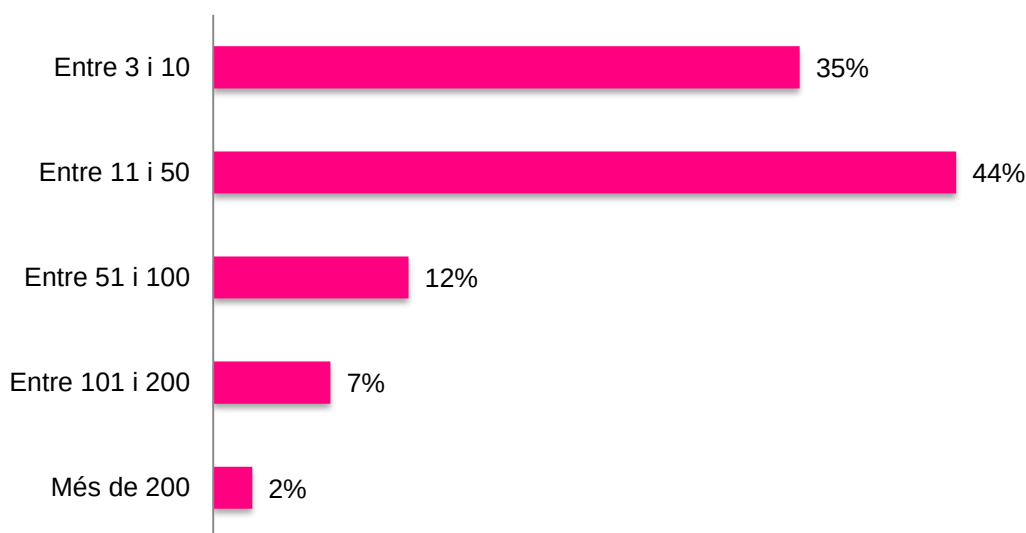
Gràfic 14 Persones associades segons nivells d'implicació

5.2 L'assemblea i la junta directiva

Les associacions compten amb dos òrgans importants: l'assemblea (el màxim òrgan sobirà d'una associació) i la junta directiva (principal òrgan de govern de les associacions). Pel que fa a la participació de les persones associades a l'assemblea, majoritàriament -44%- hi participen entre 11 i 50 associats/des (independentment del nombre de socis/es de l'entitat), mentre que en el 35% dels casos hi ha una participació d'entre 3 i 10 persones. En el conjunt de la ciutat, el 60% de les organitzacions compten amb una assistència a les assemblees d'entre 11 i 50 socis i sòcies. A Nou Barris hi ha una participació mitjana d'unes 67 persones; mentre que la mitjana d'associats/des per entitat al districte és de 293 persones.

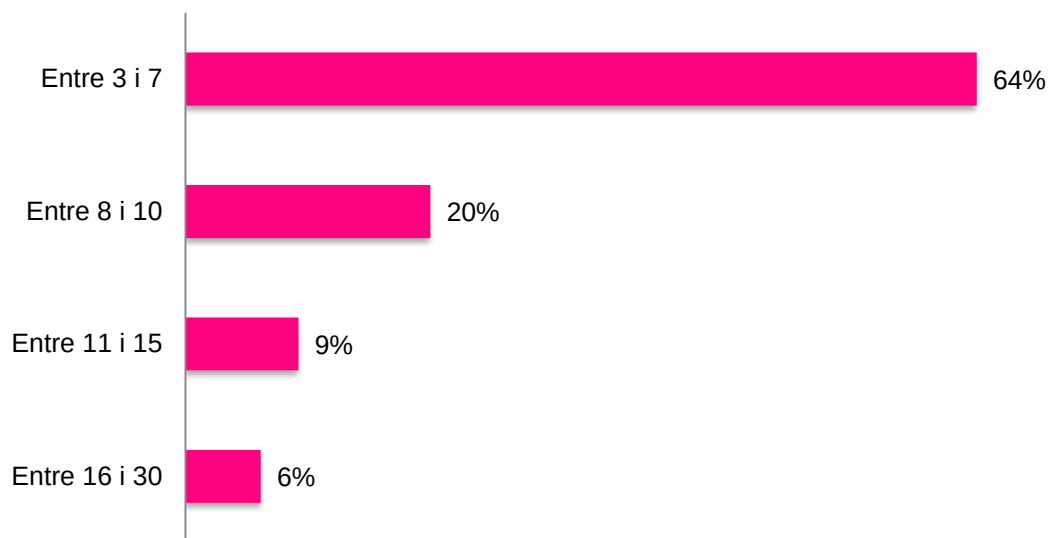
Gràfic 15 Total persones participants a la darrera assemblea de 2015

D'altra banda, la majoria d'entitats tenen juntes directives formades per entre 3 i 7 persones -64%-, mentre que un 20% de les juntes estan formades per entre 8 i 10 persones. La moda de persones que formen la junta directiva –xifra més freqüent- es situa en 3 persones. Com és lògic, a mesura que augmenta el nombre de membres a les juntes, disminueix el percentatge d'entitats que presenten aquesta característica.

Entre les organitzacions que no són associacions de base, es pot trobar una major proporció de juntes directives formades per més membres –el 22% dels casos compten amb juntes d'entre 16 i 30 persones-.

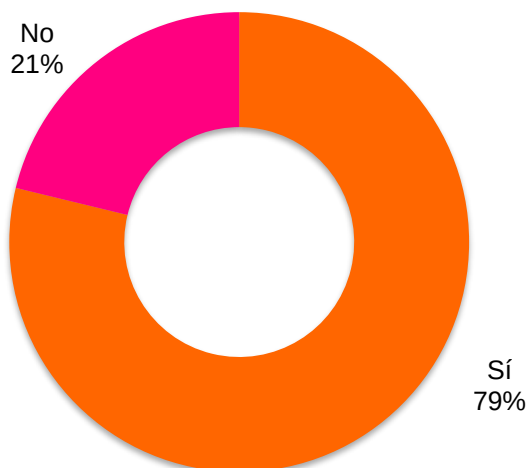
Gràfic 16 Nombre de persones que formen la junta directiva (per trams)

5.3 Persones voluntàries

A banda de les persones associades i dels òrgans de govern, la majoria de les entitats consultades de Nou Barris compten amb persones voluntàries -79%-, una proporció en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat de Barcelona. Les associacions de base mostren una presència lleugerament menor de persones voluntàries respecte a la resta d'organitzacions analitzades -74% i 100% respectivament-.

Gràfic 17 Entitats que compten amb persones voluntàries (no socis/es)

"Tots som voluntaris".

Extret de les preguntes obertes

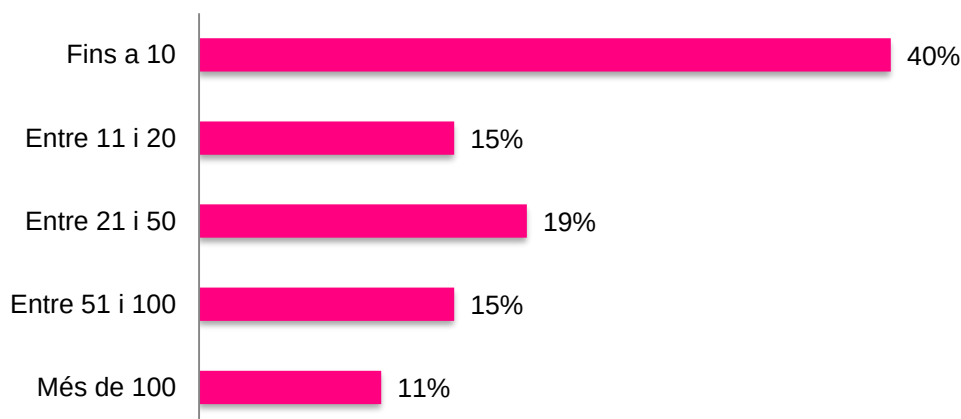
"La manera de funcionar de l'associació no distingeix entre socis i voluntaris [...]. La participació és oberta a tothom que vulgui".

Extret de les preguntes obertes

Entre aquestes entitats, el més habitual és que comptin amb equips voluntaris d'entre 1 i 10 persones, de fet el 40% del total s'ubica en aquest tram. El 15% de les entitats compta entre 11 i 20 persones voluntàries, el 19% compta entre 21 i 50 persones voluntàries. Per la seva banda, les organitzacions d'entre 51 i 100 persones voluntàries representen el 15% i les de 100 persones o més l'11%. Una relació amb poques diferències significatives respecte el conjunt de Barcelona.

Existeixen algunes diferències rellevants entre les associacions de base i la resta d'organitzacions del districte. En aquest sentit, únicament el 3% de les associacions de base compten amb 100 voluntaris o més, una xifra que assoleix el 31% en el cas de les altres entitats. Per la seva banda, les organitzacions amb personal remunerat i les que compten amb un major volum econòmic, són les que tendeixen a tenir un nombre més elevat de persones voluntàries.

Gràfic 18 Entitats segons el nombre de persones voluntàries no associades

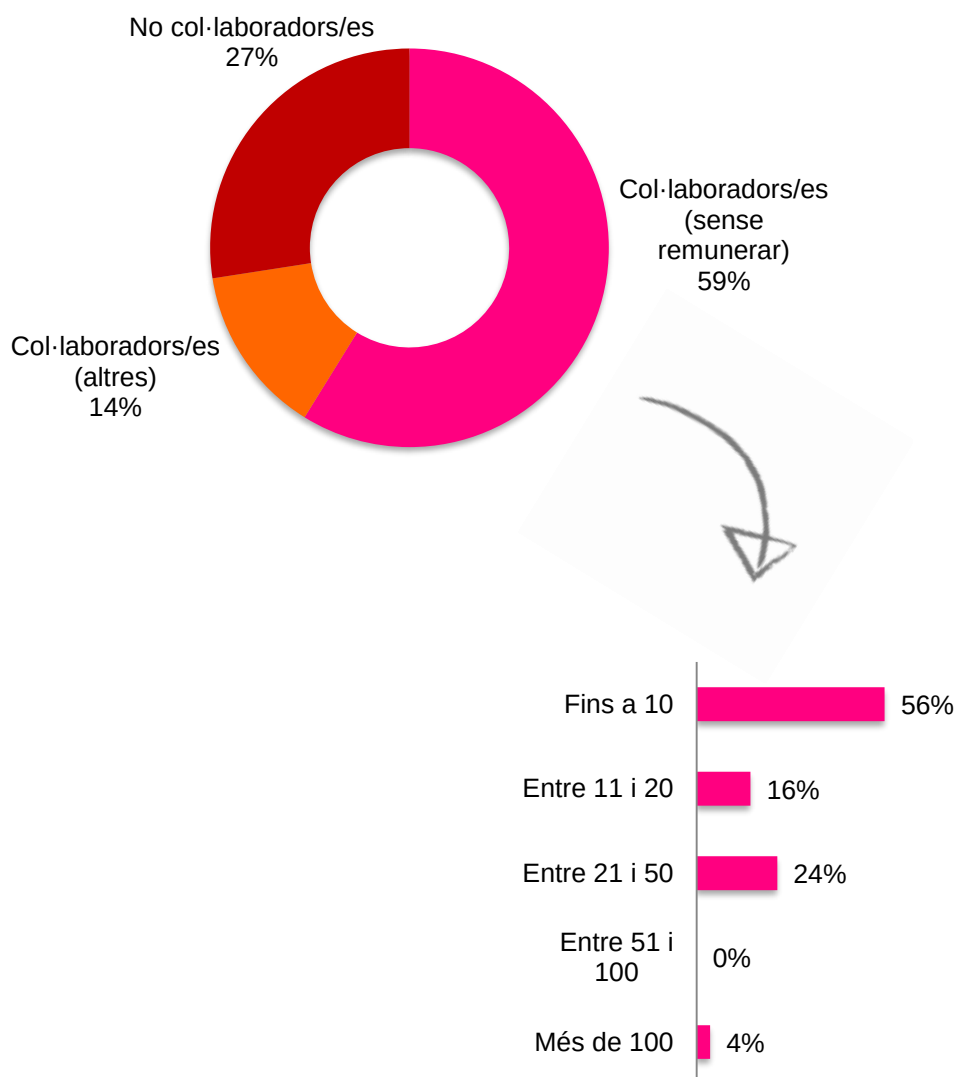

5.4 Persones col·laboradores

La relació que les persones poden establir amb una organització social és molt diversa, tantes com a voluntats existeixin. Els criteris per analitzar-les poden ser l'estabilitat, l'assumpció de responsabilitats, la capacitat d'incidència, el nivell d'activació o les funcions que es realitzen. En aquest apartat es proposa l'anàlisi de les persones col·laboradores, aquelles que tot i no disposar d'un vincle orgànic amb l'organització, mantenen una relació en la que generen algun tipus d'aportació. De col·laboracions hi ha de molts tipus: persones que col·laboren exclusivament en l'edició d'un projecte concret, que donen un cop de ma de tant en tant, estudiants que fan les seves pràctiques acadèmiques, persones que assessoren, aquelles que fan una aportació econòmica de forma estable sense voler assumir cap responsabilitat orgànica, etc. En aquest sentit, s'ha classificat aquest perfil en tres categories: entitats que no reben aquest tipus de col·laboracions, les que disposen de persones que col·laboren sense rebre cap tipus de remuneració, i les entitats que generen altre tipus de relacions de col·laboració externa.

El 59% de les organitzacions consultades compta amb persones que col·laboren de manera desinteressada, una proporció que en el cas de les associacions de base es dona en el 56% dels casos, i en la resta d'organitzacions en el 70%. El 14% de les organitzacions disposen de persones que generen altres tipus de col·laboracions. Aquest cas és més freqüent a les associacions de base -15%- i a la resta d'organitzacions es dona en el 10% de les entitats. En general, la relació de col·laboració representa a un nombre reduït de persones, al 56% dels casos es tracta d'un volum de fins a 10 persones.

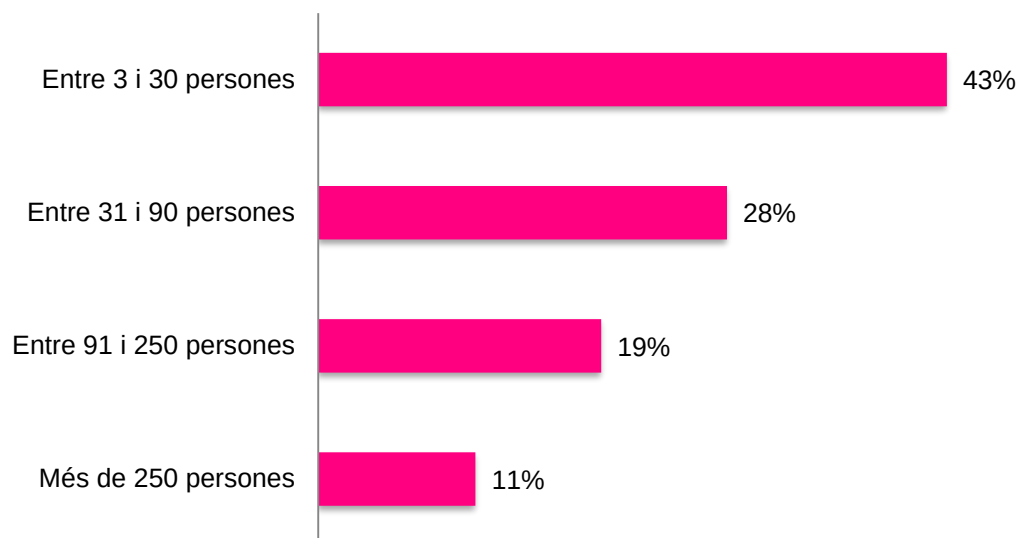
Gràfic 19 Entitats que compten amb persones col·laboradores

5.5 Persones actives

Les entitats proposen diferents maneres per tal que les persones hi participin: associar-se, col·laborar o realitzar tasques de voluntariat. Contemplant aquesta visió àmplia de la participació s'ha volgut analitzar el volum de persones que es mostren actives a les entitats. Al districte de Nou Barris, el 43% de les organitzacions consultades disposen d'entre 3 i 30 persones actives, el 28% entre 31 i 90 persones i el 19% entre 91 i 250 persones actives. Una relació força similar a la del conjunt de la ciutat.

Gràfic 20 Entitats segons el nombre de persones actives

5.6 Persones remunerades

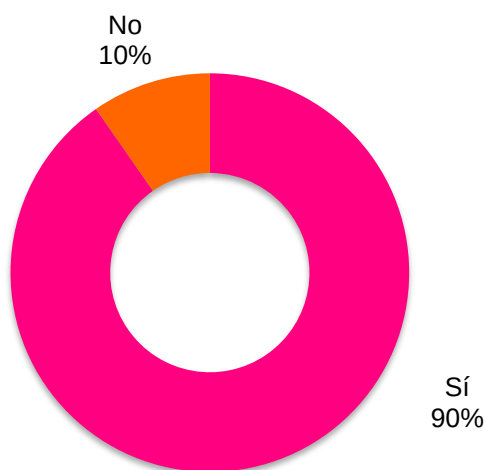
Segons els resultats del Panoràmic, el 90% de les entitats del districte de Nou Barris compta amb persones remunerades en els seus equips, és a dir, persones que reben una contraprestació econòmica pels serveis aportats. Una proporció superior a la del conjunt de la ciutat de Barcelona -81%-. Això mostra una certa professionalització del teixit associatiu¹, tot i que la gran majoria compti amb un equip de pocs professionals – el 85% d'entitats té un equip de fins a 10 treballadors/es-. Cal destacar que en el 39% de les entitats analitzades els equips remunerats estan compostats per una o dues persones, mentre que el 46% presenta equips d'entre 3 i 10 professionals, representant aquesta última la categoria més nombrosa. La relació habitual que s'estableix en els equips remunerats és a través d'un contracte laboral -69%-, mentre que la col·laboració autònoma és minoritària -31%-, si bé constitueix una proporció molt superior a la que trobem en el conjunt de la ciutat -6%-.

La totalitat de les organitzacions que no són associacions de base compten amb

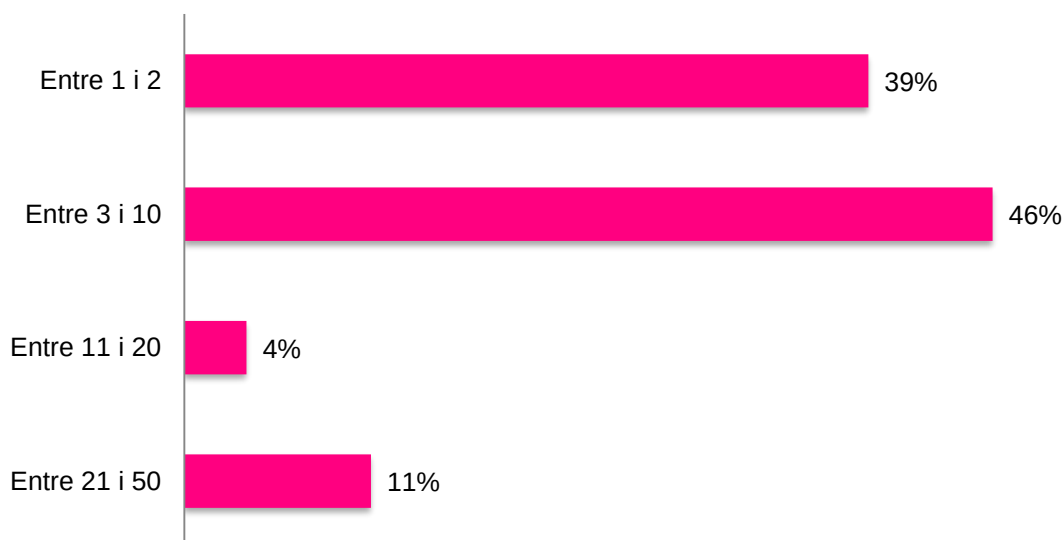
¹ Aquesta dada pot estar esbiaixada per una sobre representació a la mostra de les organitzacions amb personal remunerat, donat que el 35% de les enquestes han estat realitzades per persones amb una vinculació laboral amb l'organització a la que representaven. De fet, és coherent pensar que les organitzacions amb personal remunerat disposen d'una major predisposició a respondre una enquesta com el Panoràmic, donada la seva major capacitat de dedicació.

personal remunerat, mentre que aquesta proporció es redueix fins el 87% entre les associacions de base. En la mateixa línia, les associacions de base disposen d'equips professionals sensiblement més reduïts, en tant que únicament el 5% disposa d'equips d'entre 21 i 50 persones, mentre que aquesta xifra és del 25% en la resta d'entitats.

Gràfic 21 Entitats que compten amb persones remunerades

Gràfic 22 Entitats segons el nombre de persones remunerades

"Degut a la nostra capacitat de treball preveiem tenir més persones amb nosaltres".

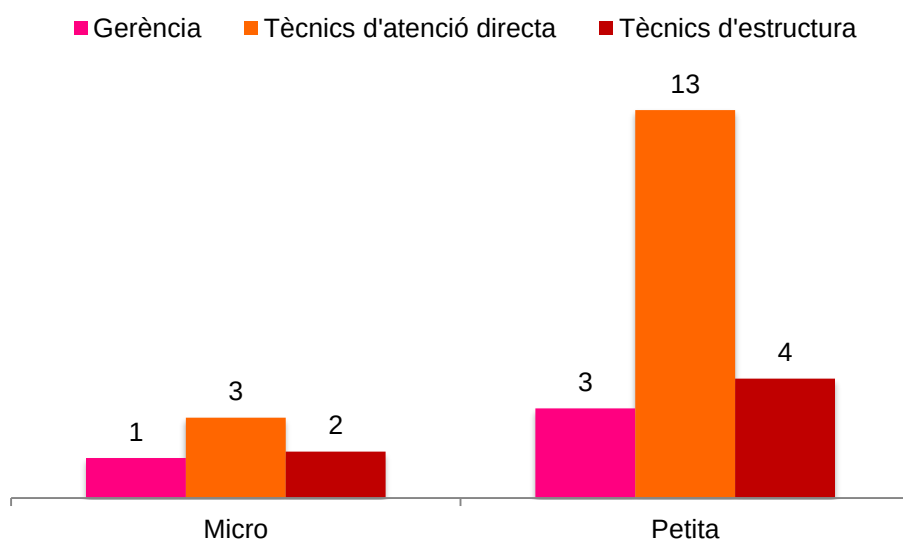
Extret de les preguntes obertes

"Personal contractat per desenvolupar projectes del procés comunitari".

Extret de les preguntes obertes

Per tal d'aprofundir en els equips remunerats, el Panoràmic recull indicadors sobre les 3 categories laborals. Es tracta de l'atenció directa -lligada a les activitats-, la dedicació a estructura -com són les tasques administratives, de comunicació, etc.- i la gerència o direcció. Atès que hi ha diferències segons el nombre de persones remunerades, s'ha estructurat la informació en quatre grups en funció de la grandària dels equips de persones remunerades².

Gràfic 23 Nombre de persones remunerades segons el tipus d'activitat que realitzen

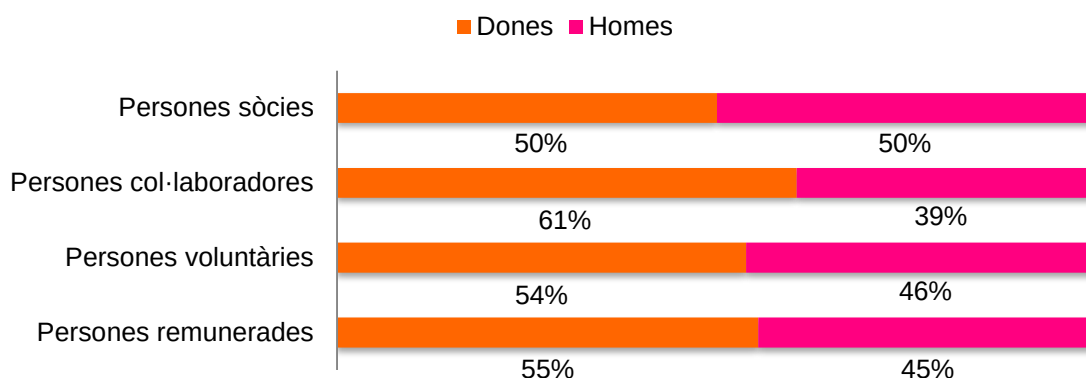
En el cas de Nou Barris, únicament comptem amb dades de les entitats micro i petites. Com es pot observar, entre les persones contractades per aquestes organitzacions, existeix un predomini de les que realitzen accions d'atenció directa, seguides per les encarregades de dur a terme tasques estructurals.

² Donat l'increment del paper del Tercer Sector en la gestió de serveis públics, al Panoràmic d'aquesta edició hem volgut reflectir aquesta realitat creixent, atorgant la mateixa classificació que es fa servir per analitzar la mida d'una empresa amb ànim de lucre, per l'estudi de les organitzacions sense ànim de lucre que disposen de persones remunerades. En aquest sentit, s'ha classificat a les entitats en quatre categories segons el nombre de persones remunerades: micro -fins a 10-, petita -entre 11 i 49-, mitjana -entre 50 i 250- i grans -més de 250-.

5.7 La participació de dones i homes

El món lucratiu és, en general, un sector feminitzat pel que fa a les persones remunerades. En el cas de Nou Barris el 55% són dones. Una proporció sensiblement superior al del total de dones associades, que representen el 50% del total de persones sòcies de les organitzacions. En el cas de les persones col·laboradores i les voluntàries, trobem una proporció de dones del 61% i del 54% respectivament. Si fem la comparativa amb el conjunt de Barcelona, s'observa que la proporció de dones amb càrrecs remunerats és superior a la del districte -73%- . En la resta de categories la proporció és similar.

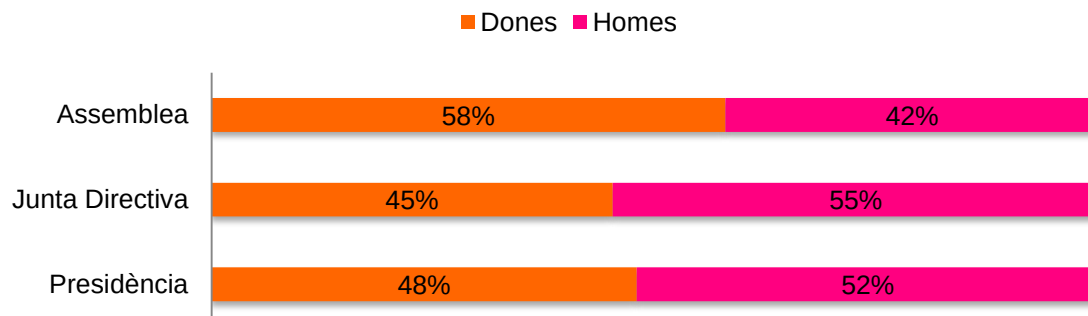
Gràfic 24 Persones implicades en les entitats per sexe

El 58% de les persones que assisteixen a les assemblees de les entitats són dones. Malgrat això, la representació femenina es el cas de les juntes directives, on el 45% de les persones membres són dones. En el cas de la figura del presindet/a de l'entitat, en el 48% dels casos aquesta és una dona. Es tracta de xifres similars a les de la ciutat de Barcelona, si bé en aquest cas la proporció de dones membres de la junta directiva és del 48% i la de dones presidentes d'entitats del 44%.

La distribució entre homes i dones en els càrrecs de les entitats de Nou Barris és especialment desigual entre les associacions de base. En aquestes organitzacions, el 43% dels membres de les juntes directives són dones, i el 45% de les presidències són ocupades per dones.

Gràfic 25 Persones assistents a la darrera Assemblea, membres de la Junta Directiva i presidència per sexe

"No tenim una presidència perquè funcionem de forma assembleària".

Extret de les preguntes obertes

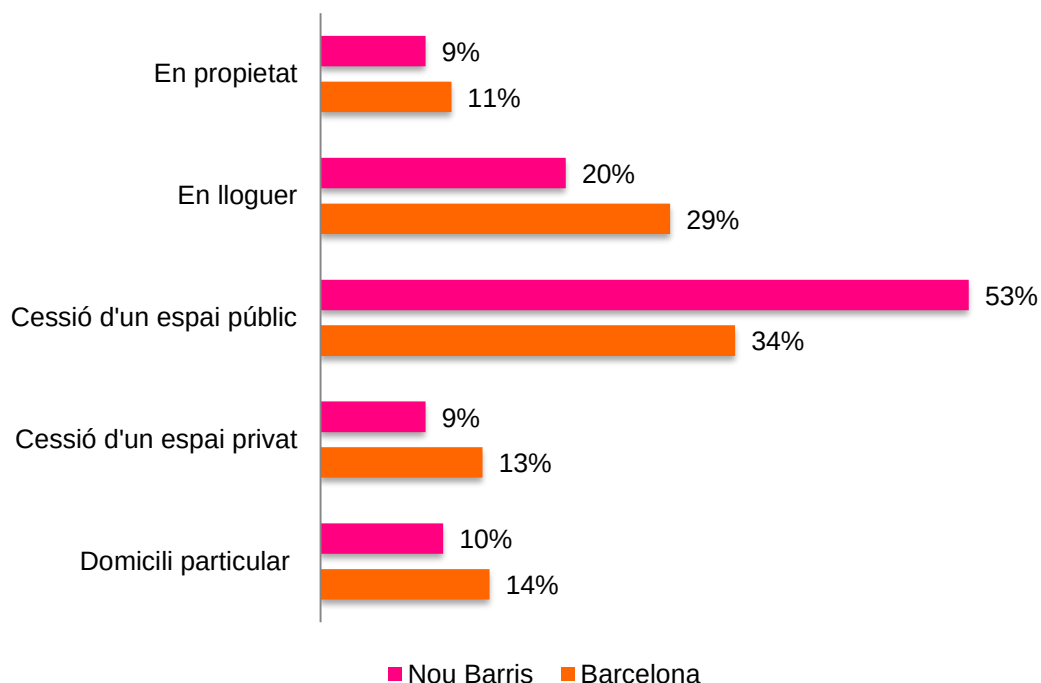
6. Espais i equipaments

Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. Són també espais de visibilitat i de relació. Un primer element que s'analitza en relació a aquesta qüestió són les seues de les entitats.

La majoria de les entitats consultades de Nou Barris tenen la seu actual en un espai públic cedit -53%-, i el 20% compten amb un local llogat. Les seues en domicili particular representen el 10% i les que es troben en espais privats cedits el 9%. El 9% de les entitats compten amb un local en propietat.

Aquestes xifres presenten algunes diferències amb les del conjunt de Barcelona, ja que en aquest cas la proporció d'organitzacions amb seus en espais públics cedits és notablement inferior -34%- i la de locals de lloguer superior -29%-, així com la de locals en propietat -11%-.

Gràfic 26 Situació de la seu actual

"Cessió d'un particular afectat per un pla urbanístic. Estem reclamant cessió d'un espai per realitzar la nostra tasca com una entitat més del barri".

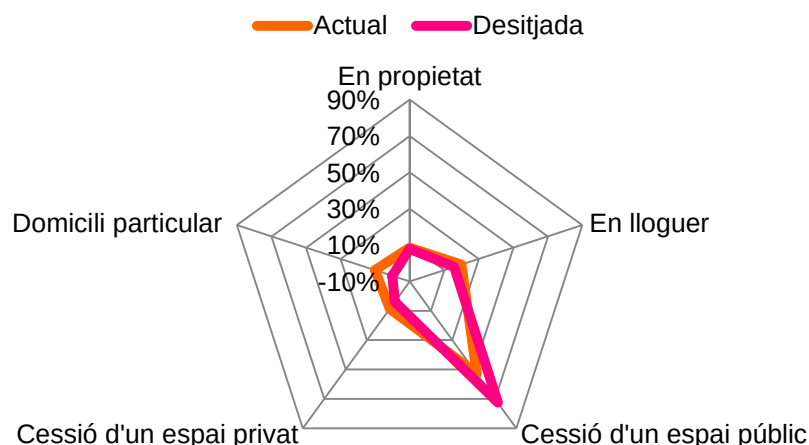
Extret de les preguntes obertes

Gran part de les seus en domicilis particulars es corresponen a associacions de base, on aquest tipus de titularitat representa el 12% del total, una situació que es dona de manera majoritària en el cas de les organitzacions amb un volum de socis reduït. Les seus en propietat representen el 5% de les associacions de base i el 23% de la resta d'organitzacions. Aquest tipus de seu també es caracteritza per correspondre's a organitzacions amb un elevat volum de socis.

L'edat de les organitzacions també mostra en alguns casos una relació amb la titularitat de la seu. Les entitats que disposen de seus en propietat es concentren sobretot entre aquelles que compten amb més anys de funcionament. També és entre les entitats més antigues on és més habitual trobar espais públics cedits. La tendència inversa s'aprecia en l'anàlisi de les seus en domicilis particulars, que es concentren entre entitats de creació més recent.

En preguntar a les entitats per l'opció desitjada, s'observa com la cessió d'un espai públic continua mostrant-se com l'opció majoritària, tot i que en aquest cas s'accentua, ja que representaria el 73% de la situació desitjada. En aquest sentit, cal remarcar que el 39% de les entitats manifesten una opció desitjada diferent a l'actual, el 55% de les entitats en seus de lloguer i el 100% de les que la seu es correspon a un domicili particular desitjarien modificar aquesta situació. De forma majoritària preferien una cessió pública en el 46% i 83% dels casos, respectivament.

Gràfic 27 Comparació entre la situació de la seu actual i desitjada

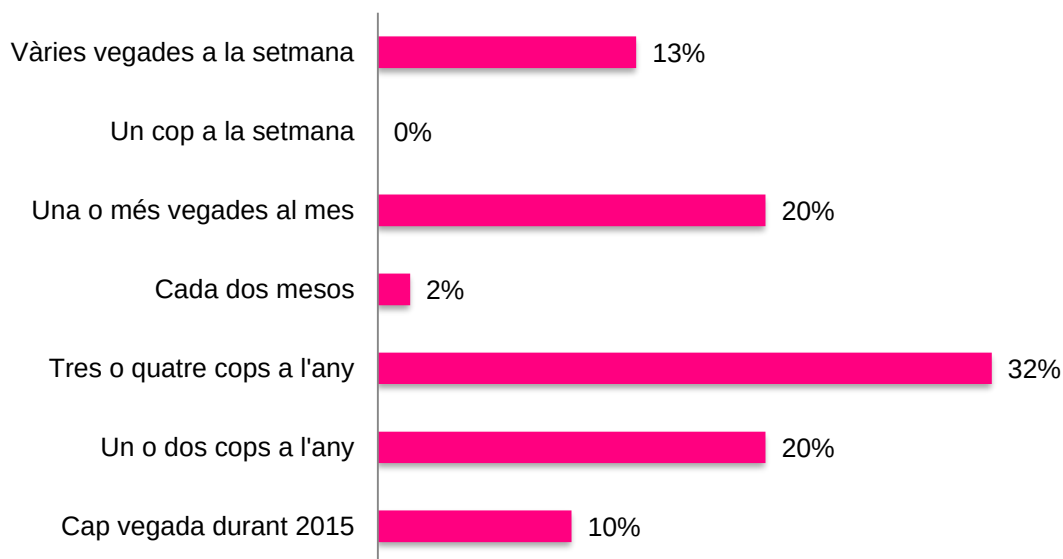

"Ens agradaria comptar amb un despatx dins del centre on som. O en un altre lloc també públic".

Extret de les preguntes obertes

Més enllà dels espais dels quals disposen les entitats, aquestes fan ús dels espais públics oberts de la ciutat amb certa freqüència: el 13% de forma setmanal, i un 20% una o més vegades al mes. Per altra banda, l'opció de tres o quatre cops l'any -32%- és l'ús més habitual. Cal destacar que hi ha un 10% que no ha utilitzat cap espai públic obert durant l'any 2015. Per la seva banda, un 34% de les associacions de base fa un ús habitual dels espais oberts –un mínim d'una vegada al mes- una xifra que és lleugerament inferior en el cas de la resta d'organitzacions -31%-.

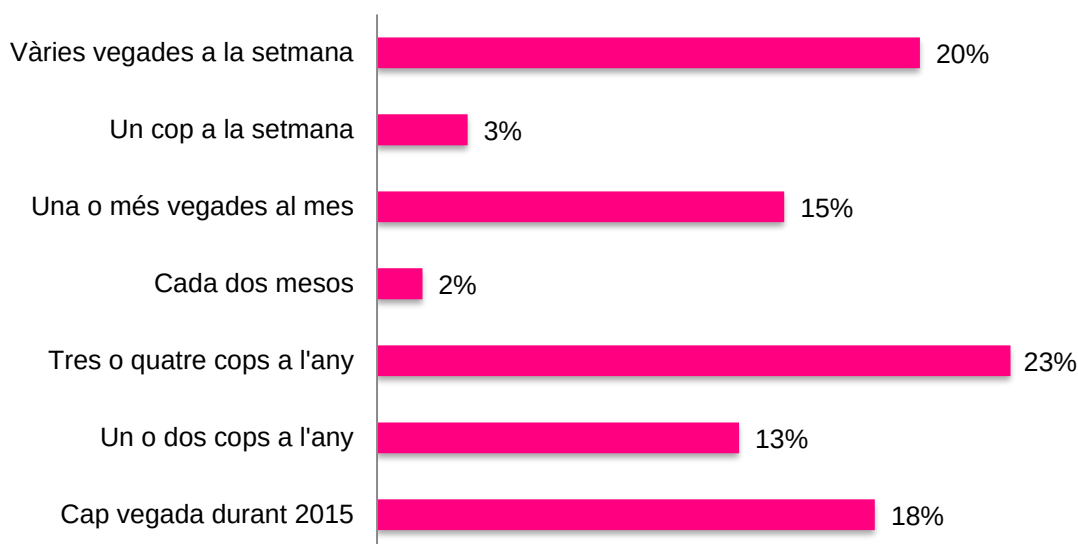
Gràfic 28 Freqüència d'ús dels espais públics oberts

Independentment d'on estigui ubicada la seu de l'entitat, en alguns casos la realització d'activitats requereix la sol·licitud d'un espai públic. El 77% de les entitats de Nou Barris han fet ús dels equipaments públics alguna vegada al llarg de l'últim any, 7 punts percentuals per sobre de les dades del conjunt de la ciutat. Cal mencionar que un 18% de les entitats del districte han manifestat que no van fer ús d'equipaments públics cap vegada durant el 2015, mentre que un 20% en va fa ús varies vegades a la setmana. Les entitats que utilitzen els equipaments tres o quatre vegades l'any configuren el 23% del total.

Les associacions de base fan un major ús dels equipaments públics respecte la resta d'organitzacions. Així, el 79% de les associacions de base han fet us alguna vegada durant l'últim any -el 67% a la resta d'organitzacions-.

Gràfic 29 Freqüència d'ús dels equipaments públics

"Alquilamos pista en un pabellón de Trinitat Vela".

Extret de les preguntes obertes

"Fem ús i cura d'unes instal·lacions i d'un àrea dins del Parc Natural de la serralada de Collserola".

Extret de les preguntes obertes

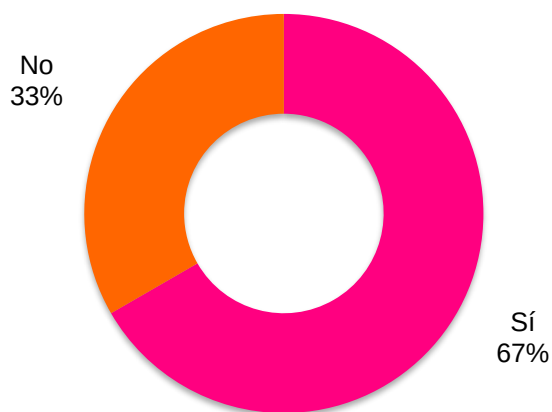
"Tenim una mancança greu d'espai públic on poder desenvolupar les nostres activitats. Necessitem un poliesportiu cobert al barri de Torre Baró".

Extret de les preguntes obertes

Respecte a les seues de les entitats, independentment de la titularitat d'aquest, en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat, el 67% de les organitzacions de Nou Barris manifesta que la seva entitat té adaptats els equipaments per a l'accés de persones amb discapacitat o dificultats de mobilitat. Una proporció que inferior entre les associacions de base -59%- i que s'incrementa fins el 90% quan es fa referència a la

resta d'organitzacions. Aquesta proporció també és més elevada entre les entitats amb més persones associades i les que disposen d'una capacitat econòmica més gran.

Gràfic 30 Adaptació dels equipaments per a les persones amb discapacitat

"Estan adaptades ja que els espais que fem servir són equipament públic".

Extret de les preguntes obertes

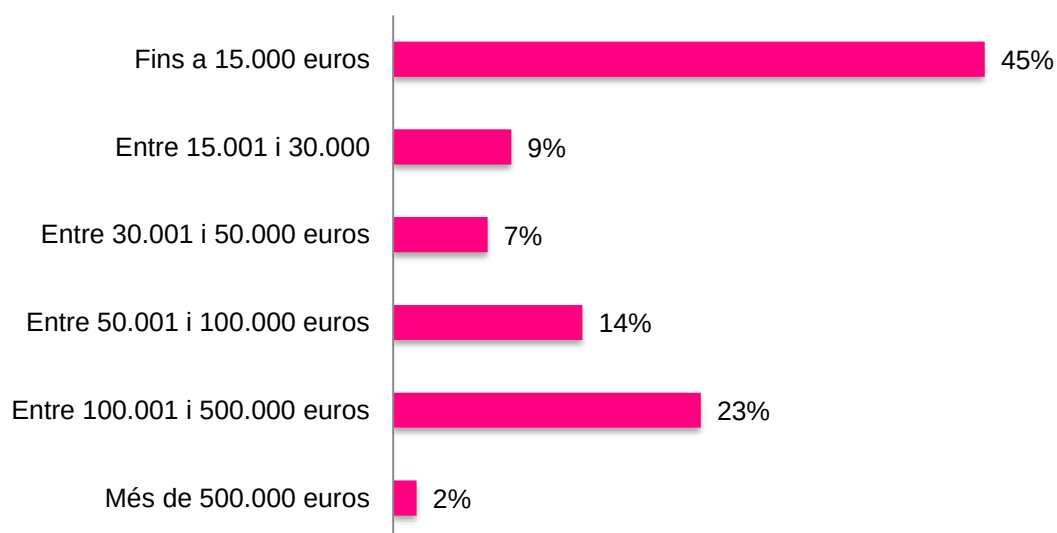
7. Els recursos econòmics

7.1 Volum d'ingressos i resultats econòmics

En termes generals, les entitats tenen un volum econòmic reduït i acostumen a fer molt amb poc, especialment les organitzacions més petites. Al districte de Nou Barris, el 45% de les entitats presenten uns ingressos anuals inferiors a 15.000€, una proporció lleugerament superior a la del conjunt de la ciutat. Les organitzacions que disposen d'uns ingressos superiors a 100.000€ constitueixen el 25% -el 2% més de 500.000€-, proporcions sensiblement inferiors a les de Barcelona, on un 29% percep entre 100.001€ i 500.000€ i un 12% més de 500.000€.

Es mostra una polarització entre les associacions de base i la resta d'organitzacions del districte. En el cas de les associacions de base, la proporció que percep més de 100.000€ és del 20%, mentre que en la resta d'organitzacions aquesta xifra arriba al 59%.

Gràfic 31 Ingressos reals de les entitats de Nou Barris per trams (exercici 2015)

Si analitzem les xifres d'ingressos i despeses per la mida de les organitzacions³, s'observa que a les entitats micro són les úniques que, en termes generals, presenten un saldo negatiu, si bé aquest és de només 24,1€. La resta d'organitzacions mostren superàvit, que s'incrementa a mesura que creix el volum econòmic de les organitzacions. Les entitats econòmicament grans presenten un saldo positiu de 7.720,6€.

Gairebé una quarta part de les entitats del districte presenta dèficit -23%-, mentre que un 45% ha quadrat el seu resultat econòmic. El 32% presenta superàvit. Es tracta de xifres molt similars a les que trobem en el conjunt de la ciutat.

Taula 1 Ingressos i despeses reals segons grandària de les organitzacions (exercici 2015)

	Ingressos reals	Despeses reals	Saldo
Micro	2.390,73€	2.414,87€	-24,13€
Petites	12.902,13€	12.006,40€	895,73€
Mitjanes	83.512,29€	81.858,97€	1.653,31€
Grans	349.908,11€	342.187,46€	7.720,65€

"El resultat econòmic de l'any 2015 és positiu perquè vàrem cobra subvencions pendents d'anys anteriors per un import superior a 30.000€. La crisi econòmica ens ha colpejat molt fort i, en conseqüència de les retallades, la nostra activitat ha disminuït".

Extret de les preguntes obertes

7.2 Fonts de finançament

En el cas de Nou Barris, la principal font de finançament de les entitats són els recursos propis, ja que aquests representen el 50% dels recursos totals. D'altra banda, els recursos facilitats per les administracions públiques constitueixen el 38%, i els provinents de fonts privades el 12%. Una relació similar a la que es dona al conjunt de

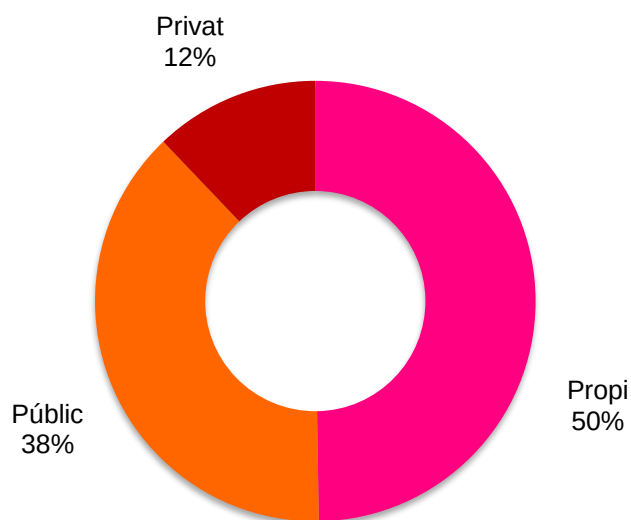
³ Categorització realitzada en base als quartils de les despeses del total de les entitats de Barcelona. S'han classificat en quatre grups segons el seu volum de despesa: micro (menys de 5.000€), petites (entre 5.001€ i 29.170€), mitjanes (entre 29.171€ i 150.000€) i grans (més de 150.001€).

la ciutat de Barcelona, on la principal font de finançament es correspon també als recursos propis -55%, seguida de les fonts públiques -32%- i les privades -13%-.

No es perceben diferències substancials entre les associacions de base i la resta d'organitzacions, si bé en el primer cas el finançament propi representa una proporció lleugerament superior -51% i 45% respectivament-, mentre que la resta d'organitzacions destaquen per obtenir una major proporció de fons públics -37% del finançament de les associacions de base i 42% de les altres entitats-.

Cal mencionar que entre les entitats que no compten amb persones remunerades, el finançament públic es redueix fins al 25%, mentre que entre les que sí que disposen de personal remunerat, aquesta via de finançament és del 51%, una situació que de forma lògica esta relacionada amb la seva major capacitat per atendre als requeriments tècnics d'aquest tipus de font econòmica. Les entitats que no disposen de persones remunerades es financen de forma majoritària amb fons propis, corresponent aquests al 74% del total dels seus ingressos.

Gràfic 32 Ingressos de l'any 2015 per fonts de procedència

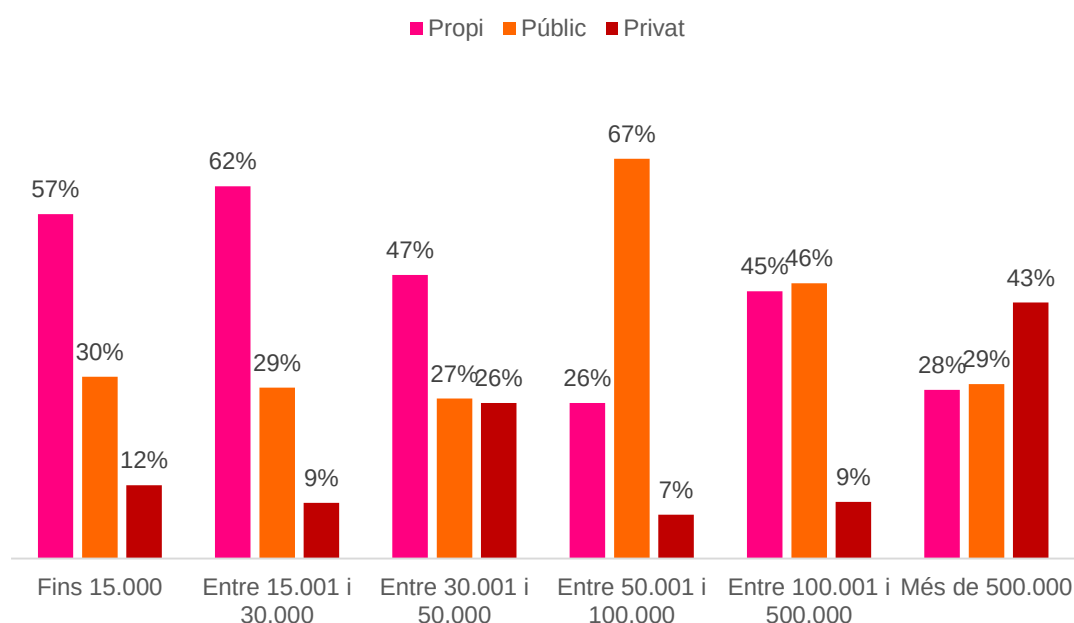
"Molt del nostre finançament l'aconseguim directament dels nostres esforços i de la gent del barri que ens coneixen i donen suport".

Extret de les preguntes obertes

Si s'analitza les fonts de finançaments segons el volum econòmic de les organitzacions -en base al seu nivell d'ingressos-, s'aprecien grans diferències, tot i que a diferència del conjunt de Barcelona no es distingeix una tendència clarament definida. Els resultats mostren com el finançament propi arriba al seu màxim (62% del pressupost anual) entre les organitzacions amb ingressos d'entre 15.001€ i 30.000€. El finançament públic, en canvi, destaca significativament en organitzacions amb finançament d'entre 50.001€ i 100.000€ (64%).

A nivell de ciutat, aquestes diferències mostren una clara relació entre volum econòmic i accés a fonts d'ingressos. L'increment del volum econòmic mostra tendències divergents segons si la font de finançament és pública -creix- o es tracta de finançament propi -decreix-.

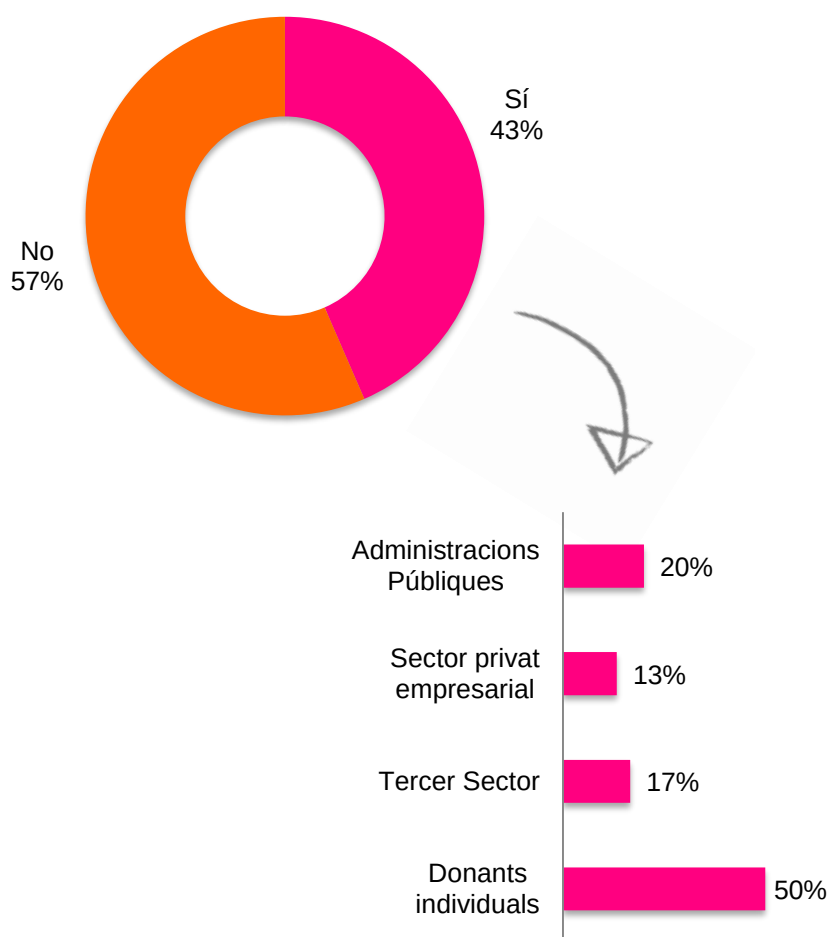
Gràfic 33 Procedència de les fonts de finançament per trams de volum econòmic-

Per altra banda, a Nou Barris, el 43% de les organitzacions consultades reben aportacions 'en espècies' com béns i serveis no monetaris, de les quals la majoria provenen de donatius particulars -50%- i de les administracions públiques -20%-. Es tracta de xifres força diferents a les del conjunt de la ciutat, on la major part dels recursos en espècies provenen del sector privat empresarial -30%- i de les administracions públiques -28%-.

Les associacions de base presenten una proporció notablement menor en la recepció d'aquest tipus d'aportacions respecte a la resta d'organitzacions -38% i 67% respectivament. A més, el 60% dels recursos en espècies de les associacions de base provenen de donacions individuals, mentre a la resta d'organitzacions aquesta proporció es redueix fins al 30%, distribuint-se de manera més equitativa les diverses fonts de recursos en espècies.

Gràfic 34 Entitats que reben aportacions 'en espècies' i procedència d'aquestes

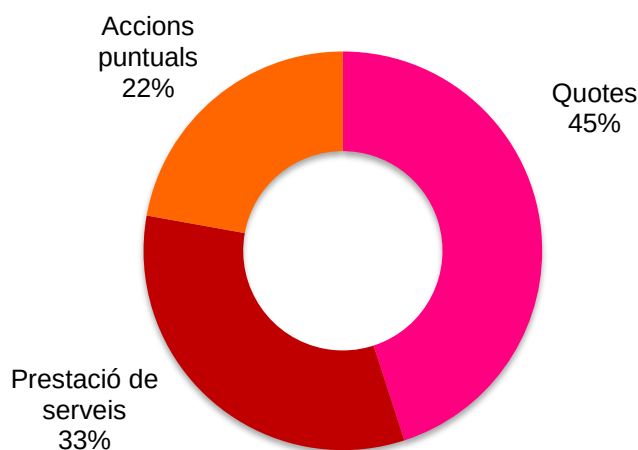

Gran part del finançament propi de les organitzacions de Nou Barris es correspon a les quotes de les persones associades -45%-, seguit de la prestació de serveis -33%- i les accions puntuals per recaptar fonts -22%-. Una relació força similar al conjunt de la ciutat

de Barcelona, on el finançament per quotes representa el 51% del finançament propi, la prestació de serveis el 31% i les accions puntuals el 18%.

Entre les associacions de base, les accions puntuals constitueixen un recurs més habitual que entre la resta d'organitzacions -23% i 17% respectivament- fenomen que es dóna de manera inversa en el cas de les quotes de les persones sòcies -43% i 58% respectivament-. Cal també mencionar que el 38% dels recursos propis de les entitats que compten amb personal remunerat prové de les quotes, mentre que aquesta xifra és del 2% entre les organitzacions sense personal remunerat. Entre les entitats econòmicament més petites és superior el pes dels ingressos derivats de les quotes, mentre que en el cas de les més grans la font més important d'ingressos propis és la prestació de serveis.

Gràfic 35 Distribució per tipologies del finançament propi

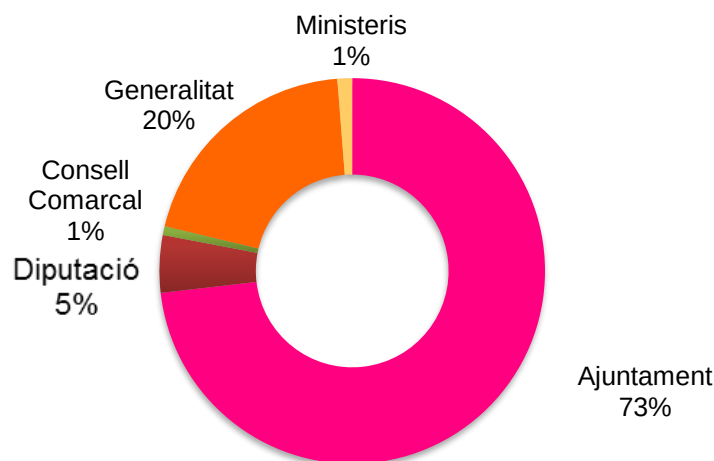

"Ens hem de buscar la vida amb activitats pròpies per poder fer front a totes les activitats que volem fer. De fet hi ha moltes coses que no les podem fer per falta de diners".

Extret de les preguntes obertes

Respecte al finançament públic, en la seva majoria prové de l'Ajuntament -73%- seguit de la Generalitat -20%-. El finançament provinent de la resta de nivells de l'administració configura el 7% restant. En el cas del conjunt de Barcelona, el finançament per part de l'Ajuntament és també el que presenta un pes més important, si bé menor al de Nou Barris -59%-. En canvi, el que prové de la Generalitat s'incrementa fins al 29%. Les associacions de base segueixen la tendència general de les entitats de Nou Barris, amb una aportació de l'Ajuntament que representa el 74% dels recursos públics d'aquestes entitats, mentre que a la resta d'organitzacions aquesta proporció és menor -69%-, a la vegada que s'incrementen els recursos de la Generalitat -28%-.

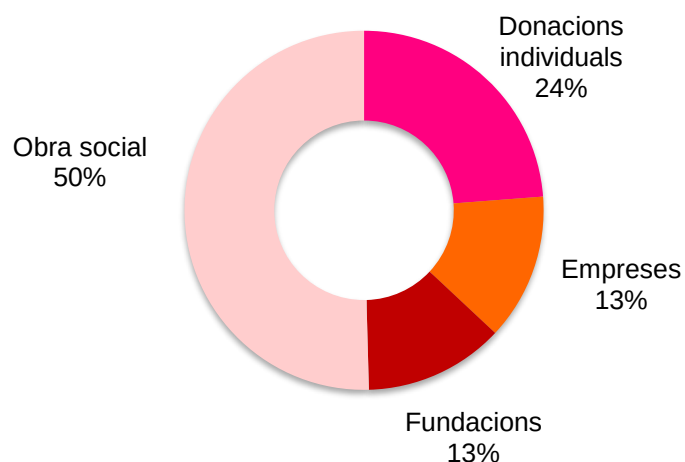
Gràfic 36 Distribució per tipologies del finançament públic

Respecte al finançament privat en la seva gran majoria prové de les obres socials -50%, seguit de les donacions individuals -24%- i les aportacions d'empreses i fundacions – cada una d'aquesta fonts representa un 13%-. Existeixen diferències rellevants si fem la comparativa amb el conjunt de Barcelona, on la principal font de recursos privats són les donacions individuals -31%- i l'aportació de les fundacions s'incrementa fins al 18%.

En el cas de les associacions de base, un 46% del seu finançament privat prové de les obres socials, i un 28% de les donacions individuals. En el cas de les altres organitzacions, el pes de les obres socials s'incrementa fins al 67%. Cal mencionar que entre les entitats micro –econòmicament més petites-, el 94% dels recursos privats que perceben provenen de les donacions individuals.

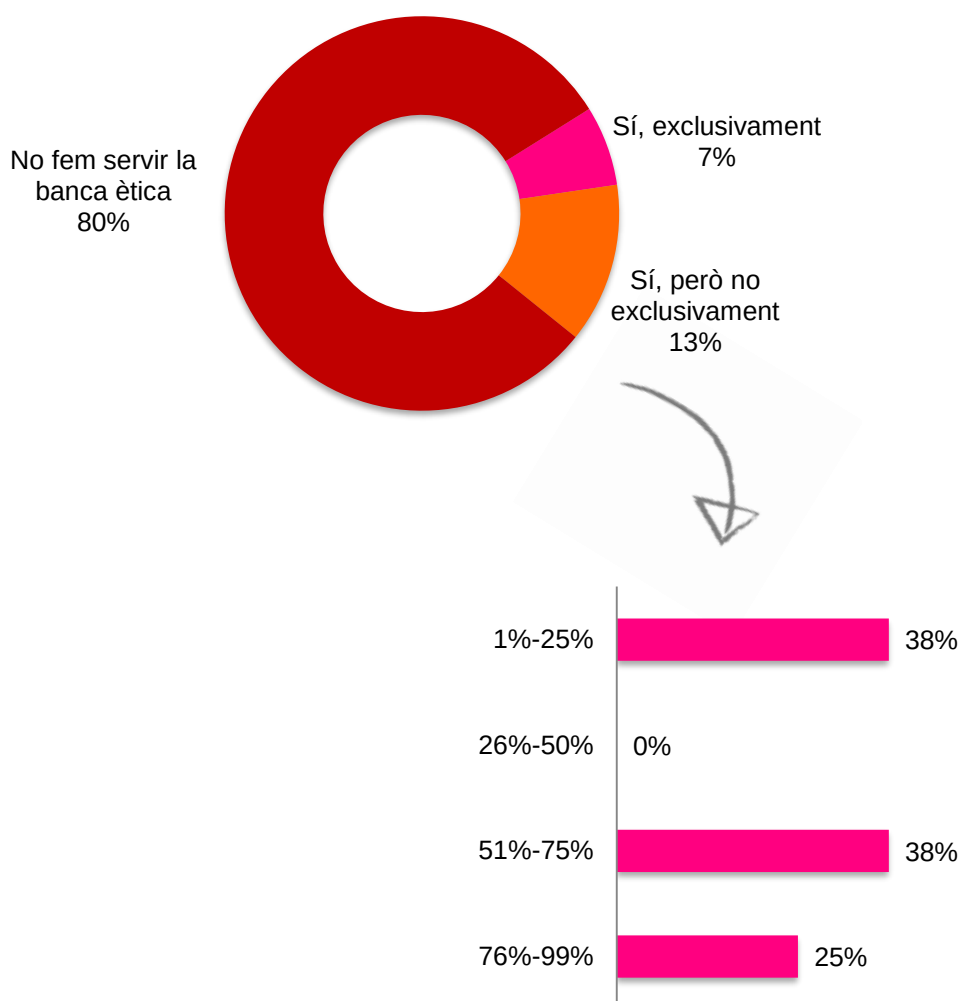
Gràfic 37 Distribució per tipologies del finançament privat

7.3 Banca ètica

La banca ètica està formada per un conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. En els darrers anys s'ha estès el seu ús en el conjunt de la societat. Pel que fa a les organitzacions consultades de Nou Barris, el 20% la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització, el 7% en exclusivitat i el 13% combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries. Una proporció similar a la que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona - 21%, 6% i 15% respectivament-.

Gràfic 38 Ús de la banca ètica per a la gestió dels recursos econòmics de l'associació i % de recursos gestionats

Entre les associacions de base, el 6% utilitza la banca ètica de manera exclusiva, una proporció menor a la que trobem entre la resta d'organitzacions -8%-. De la mateixa manera, és menor el percentatge d'associacions de base que fan ús no exclusiu de la banca ètica en relació a la resta d'organitzacions -12% i 17% respectivament-.

Una 38 de les entitats gestiona entre un 1% i un 25% dels recursos a la banca ètica, mentre que un altre 38% en gestiona entre el 51% i el 75%. Una quarta part hi gestiona entre el 76% i el 99%.

8. Reptes de futur

L'últim apartat de l'informe fa referència als reptes de futur que les entitats consideren més importants. En el dia a dia, les entitats han de gestionar les situacions i possibles dificultats que es poden donar tant en relació a l'activitat com a la gestió organitzativa. En el qüestionari del Panoràmic s'han incorporat una sèrie de temes que habitualment preocupen a les organitzacions com són la base social, la comunicació, el finançament, etc. I que de fet ja van ser identificats en la primera edició del Panoràmic. En aquesta edició, s'ha demanat a les entitats que els endrecin per ordre de prioritat.

Els temes que preocupen les entitats en el seu dia a dia són, per ordre de prioritat, ampliar la base social, diversificar les fonts de finançament i millorar la comunicació i la difusió. Es tracta d'un ordre de prioritats on en alguns casos divergeix del de Barcelona, on les tres principals prioritats són: ampliar la base social, millorar la comunicació i la comunicació i assolir els objectius missionals.

En el cas de les associacions de base, l'ampliació de la seva base es considera la primera prioritat, mentre que entre la resta d'entitats el repte més prioritari és diversificar les fonts de finançament.

Infografia 2 Prioritats de les organitzacions en el seu dia a dia

- 1** Ampliar la base social
- 2** Diversificar les fonts de finançament
- 3** Millorar la comunicació i difusió
- 4** Disposar de locals i espais
- 5** Assolir els objectius missionals
- 6** Millorar la gestió interna de l'entitat
- 7** Millorar les relacions amb les Administracions Públiques
- 8** Relleus en la junta directiva/òrgans de govern
- 9** Altres

Respecte als reptes com a sector, les organitzacions consultades de Nou Barris identifiquen l'ampliació de la base social, la consolidació del finançament i el desenvolupament d'un model propi de fiscalitat. Cal destacar que aquests reptes fan referència al conjunt del món no lucratiu i no en el cas individual de cada entitat. Unes prioritats que coincideixen amb les del conjunt de Barcelona, exceptuant la tercera, que en el cas de la ciutat és fomentar el treball en xarxa.

Infografia 3 Reptes del conjunt de entitats de Nou Barris

- 1** Ampliació i implicació de la base social
- 2** Consolidar el finançament
- 3** Desenvolupament d'un model propi de fiscalitat
- 4** Treball en xarxa i col·laboració amb diferents agents socials
- 5** Reconeixement social i de les administracions públiques
- 6** Millora del treball d'incidència política
- 7** Creació d'una agència de comunicació associativa
- 8** Creació d'una agència de mecenatge
- 9** Modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives
- 10** Extensió del codi ètic de les Associacions a l'àmbit català
- 11** Altres

"Més recolzament a les entitats sense ànim de lucre de la ciutat, perquè són el potencial social de la ciutadania".

Extret de les preguntes obertes

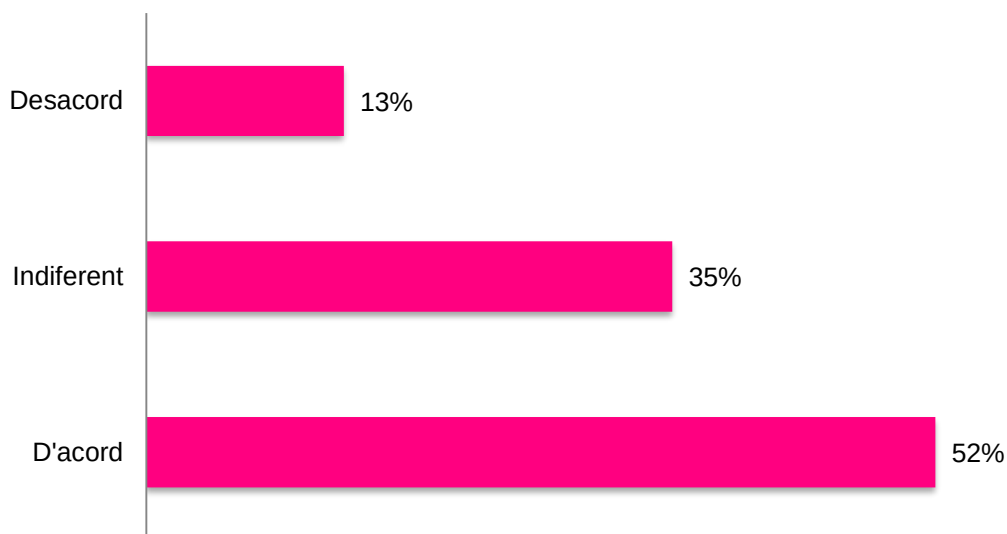
"Necessitem un fort acompanyament dels sectors polítics per dur a terme els profunds canvis socials que es necessiten. Les associacions moltes vegades anem per davant".

Extret de les preguntes obertes

Per altra banda, en aquesta edició del Panoràmic s'han fet una sèrie de preguntes d'opinió en les quals es demanava el grau d'acord amb diferents afirmacions. En primer lloc s'ha preguntat si el canvi de denominació de la "Mostra d'associacions" de les festes

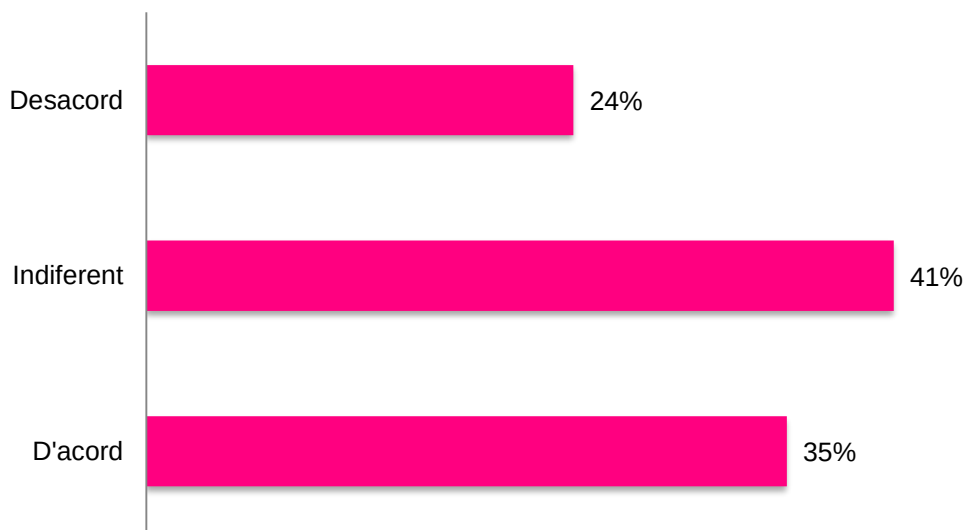
de la Mercè per “l’Associa’t a la Festa” ha estat positiu. En la majoria dels casos, les entitats es posicionen a favor d’aquest canvi -52%- seguides de les que es mostren indiferents -35%-. En el conjunt de la ciutat de Barcelona, on el 42% de les organitzacions es mostren favorables al canvi, una proporció també del 42% es mostren indiferents.

Gràfic 39 Grau d'acord amb la següent afirmació: “El canvi de la “Mostra d’associacions” de les festes de la Mercè per “l’Associa’t a la Festa ha estat positiu””

D'altra banda, també s'ha preguntat si les entitats consideren que d'ençà de les darreres eleccions municipals, la seva relació i interlocució amb el consistori ha millorat. En el cas de Nou Barris, el 41% de les organitzacions consultades es mostren indiferents, i el 35% està a favor d'aquesta afirmació. Cal mencionar que entre les associacions de base el grau d'acord és inferior que en la resta d'organitzacions -31% i 50% respectivament-

Gràfic 40 Grau d'acord amb la següent afirmació: "D'ençà de les darreres eleccions municipals, la nostra relació i interlocució amb el consistori ha millorat."

"La nostra relació amb l'administració no ha sigut bona i encara no ho és. Ens veiem en una situació de lluita constant dins del nostre barri per un finançament i condicions justes per aquestes entitats i pel barri mateix".

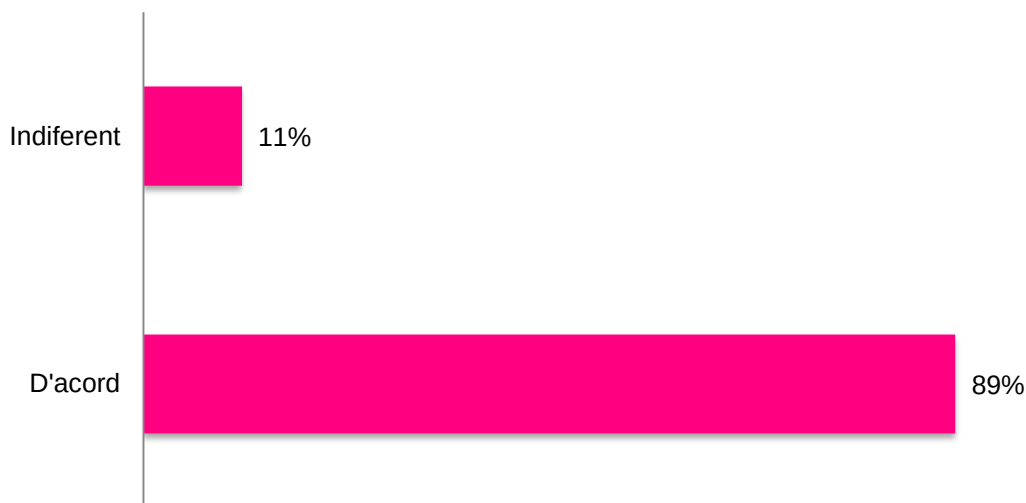
Extret de les preguntes obertes

"Molt bona acollida sempre per part de l'Ajuntament de Barcelona".

Extret de les preguntes obertes

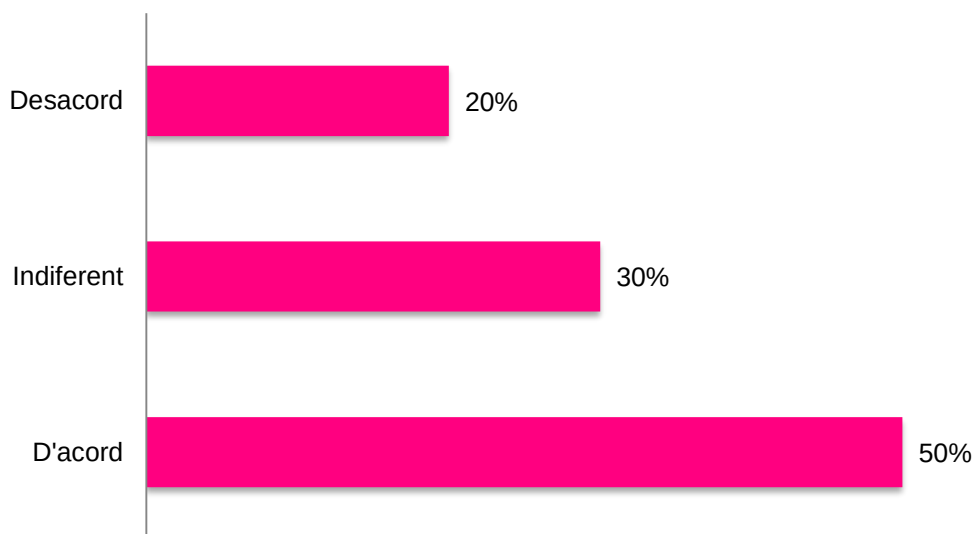
També s'ha preguntat si les entitats creuen que les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions. En aquest cas, el 89% de les organitzacions consultades del districte es manifesten d'acord amb aquesta afirmació, sense que hi hagi diferències significatives entre les associacions de base i la resta d'organitzacions, i en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat de Barcelona.

Gràfic 41 Grau d'acord amb la següent afirmació: "Les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions."

Per últim, s'ha preguntat l'opinió sobre si es considera que l'oferta formativa adreçada a les entitats i a la base social és l'adequada tant en continguts com en formats. En aquest cas, el 50% de les organitzacions de Nou Barris consultades es manifesten favorablement, el 30% es mostren indiferents i el 20% estan en desacord. El suport a aquesta afirmació s'incrementa a les associacions de base -55%- respecte a la resta d'organitzacions, on és del 38%.

Gràfic 42 Grau d'acord amb la següent afirmació: "L'oferta formativa adreçada a les entitats i a la seva base social és l'adequada tant en continguts com en formats"

9. Annexos

9.1 Fitxa tècnica

- Autor/es: Fidel Gonzalez, Josep Mañé i Hungria Panadero
- Tipus d'estudi: quantitatiu
- Àmbit: districte Nou Barris de la ciutat de Barcelona
- Univers: organitzacions sense ànim de lucre
- Marc: organitzacions sense ànim de lucre amb possibilitat de contacte
- Dimensió de la mostra: 80
- Nivell d'error: per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) el error màxim és del $\pm 9,9\%$.
- Recollida de respostes: de setembre a desembre de 2016.
- Recollida d'informació: aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu.
- Tractament de les dades: depuració de dades, càlcul i recodificació de variables.
- Anàlisi: estadística descriptiva, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig.
- Dades de referència: l'any de referència és 2015 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp.

9.2 Entitats impulsores

Coordinació

El Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració –territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'Observatori del Tercer Sector (OTS) és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social “la Caixa” té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

9.3 Fonts consultades

Ajuntament de Barcelona. Districte a districte. Història dels districtes.

Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística. Observatori de districtes.

Corts, S.;Montaña, O., Torra, R. (2012) *Segon Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011*. Barcelona. Consell d'Associacions de Barcelona.

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. COGC 6930, 07/08/2015.

Informes Panoràmic 2014 i 2015. www.elpanoramic.org

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball de totes les persones de l'equip del Panoràmic així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!